

Frimærkesamleren

The Danish Stamp Collector

Nr. 1 · Februar 2025 · 83. Årgang

- 4 Udstillinger
- 9 Den sorte ener 175 år
- 10 Litauen 1918-1940
- 14 Med livet some indsats
- 19 Luftskibe i krig og fred
- 22 Smørrebrød del 3
- 28 Julemærker

BREVKORT CAFÉ PATRICIA
FÆLLEDVEJ 4
HJ. AF NØRREBROGADE

Vort ekstrafine
Smørrebrød anbefales
det teaterbesøgende
Publikum

Cabaret m. varm Ret
og Hummer. Kr. 4,50
Koncert hver Aften af
Strygeorkester

PREMIERE
SOUPER 4 KR.
Consomme m. Karse
1/2 Hummer Mayonaise
1/2 Kylling, Comp. & Salat
Parfait m. Jordbær

GENTAGELSE
AF FESTEN
I
ANLEDNING
AF
PREMIEREN

Store
Overraskelser

Fot. J. Lyngby, Sigersvej 5, Tlf. V. 3322 Y.

14501

SIRIUS-patruljen 75 år

I år kan vi fejre 75-års jubilæum for den legendariske Slædepatrulje SIRIUS. Patruljen er en lille dansk militær specialenhed under Arktisk Kommando, der patruljerer med hundeslæde i Nordøstgrønland. Til at tegne frimærket har vi allieret os med Miki Jacobsen, der i sin barndom selv havde hundeslæde og slædehunde i Sisimiut, Grønlands næststørste by.

Vælg årets
grønlandske
frimærke 2024
og vind en iPhone
16 Pro - Stem på
stamps.gl

01100788
Frimærke
SIRIUS-patruljen 75 år
Motiv: Miki Jacobsen
Udgivelsesdag:
31. januar 2025
Pris: DKK 19,00

Grønlandske planter

Sammen med Buurti Pedersen har vi udvalgt de grønlandske planter, som i de kommende år skal foreviges på frimærker. Vi lægger ud med Grønlands nationalblomst, storblomstret gederams, samt arktisk alperose.

01100786-7
Frimærke sæt
Grønlandske planter I - Sæt
Udgivelsesdag: 31. januar 2025
Pris: DKK 23,00

Bestil online eller kontakt vores Service Center

Tusass Greenland Filatelia | Kvindevadet 42 | DK-5450 Otterup
Tlf.: +45 70 26 05 50 | E-mail: mail@stamps.gl | facebook.com/stamps.gl

tusass
GREENLAND

83. årgang - Nr. 1 - Februar 2025

Frimærkesamleren udkommer digitalt med 6 numre årligt, iht. udgivelsesplanen på www.frimærkesamleren.dk, samt som en trykt årsbog.

Redaktion: Anders L. Petersen og Thomas Petersen.
Mail: redaktion@frimaerkesamleren.dk.

Betaling:
Mobilepay: Telefonnummer 20486412

Bankoverførsel til Jyske Bank:
Reg. nr. 5023 kontonr. 0001034765
Til brug i udlandet: SWIFT: JYBADKKK
IBAN DK 23 5023 0001 0347 65

Adresseændringer mv. meddeles til:
Bogholderiet, Poppel Allé 35, 3500 Værløse.
Tlf. 44 44 34 12 – mail:

redaktion@frimaerkesamleren.dk

Copyright ©:

Artikler publiceret i Frimærkesamleren er forfatterens og Frimærkesamlerens ejendom. Gengivelse af artikler i trykte eller elektroniske medier må kun ske med redaktionens skriftlige tilladelse.

Artikler, beretninger og redegørelser i bladet står for de enkelte forfatters egen regning og er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller foreningens mening. ISSN 0016-1438.

Produktion:

Tidsskriftet Frimærkesamleren
Poppel Alle 35, 3500 Værløse
Tlf. 44443412. Mail:
redaktion@frimaerkesamleren.dk

Kære læser

Frimærkesamleren vil i 2025 fortsætte sine aktiviteter og vil deltage i HistoriskeDage i Øksnehallen den 29.-30. marts, sammen med FFF. Aktiviteterne vil være udstillinger og foredrag under navnet "HistorieSamleren" hvor Frimærker, Breve, Postkort & mønter vil danne rammen om de fleste samlinger/historier. FFF vil supplere med foredrag fra scenen, og vise forskellige måder at samle på.

Frimærkesamleren står igen i år som arrangør for "Frimærke, Brev & Postkort messe 2025", hvor der vil være handlere og forskellige tema udstillinger. FFF vil fejre sin 90års fødselsdag med en klubudstilling "Falcophil 2025", hvor der vises samlinger fra FFF's stiftelse. Arrangementet vil igen foregå i Frederiksberg Hallerne og afholdes den 8.- 9. november.

Frimærkesamleren udgiver igen i år en årbog, der allerede vil blive trykt i marts måned, så bogen kan fremvises under HistoriskeDage sidst i marts.

Frimærkesamleren vil deltage aktivt, til udbredelse af kendskabet til vores hobby, via tidsskriftet, hjemmesiden, kataloginformationer mv., men vore læsere kan også hver især gøre en forskel.

Historisk befinder vi os i en ny spændende tidsalder, og det er ikke kun postbefordringen/frimærker der ændrer karakter, men også historiske kendsgerninger er under pres, hvilket tydeligt har vist sig i debatten omkring Grønland, hvor flere politikere burde på skolebænken i historiekendskab, og ikke burde understøttes af tilsvarende sensationslystne journalister.

På Frimærkesamlerens hjemmeside er historien om Ivigtut og Kryolitten mest set side den seneste måned.

Den viste helsag fra "dao", vil om få år være starten på en ny fortælling.

Redaktionen

VF
www

auktion
vf-auktion.dk

Online auktioner

Månedlige auktioner med

- *frimærker*
- *mønter*
- *modeltog*

OBS: Ny adresse:

Stamholmen 157, 2. sal • 2650 Hvidovre

• **Tlf. 36 16 00 84 • auktion@vf-auktion.dk**

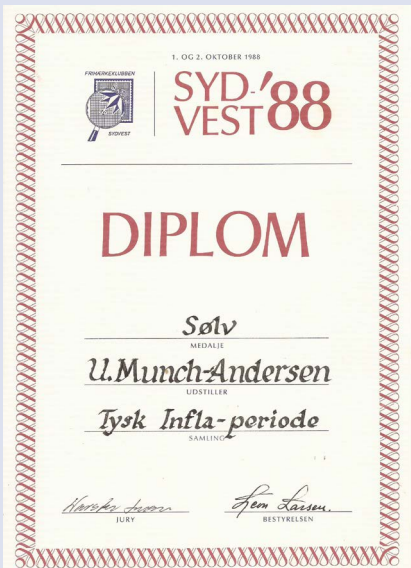
De danske frimærkeklubbers udstillinger

Af Bruno Nørdam, Randers Filatelistklub

1988

fortsat fra forrige nummer...

Deltagerbevis fra festen

Klubben holdt fest for udstillingens deltagere den 1. oktober 1988 på Hotel Britannia. På deltagerbeviset er digtet "Esbjerg" gengivet, skrevet af digteren Viggo Stuckenberg (1863-1905). Digtet blev udgivet i hans samling Sidste Digte i 1906.

Jubilæumsudstillingen "Svendborg på Mærkerne"

Sted: SG Hallen, Johs. Jørgensensvej, Svendborg
Tidsrum: 8. – 9. oktober 1988
Arrangør: Svendborg og Omegns Frimærkeklub
Anledning: Klubbens 60-års jubilæum

Klubben fejrede sit 60-års jubilæum med en klubudstilling. Der var ikke mindre end 41 stande, der var besat med ni landes postvæsener og 20 frimærkehandlere. De ni lande var Danmark, Grønland, Færøerne, England, Irland, Man, Guernsey, Jersey og Gibraltar. Op til udstillingen postomdeltes en avis i 60.000 eksemplarer med udstillingens program og aktiviteter. Frimærketegneren Alan Havsteen-Mikkelsen, som på dette tidspunkt havde tegnet 50 frimærker, designede et privat udstillingsmærke i et oplag på 288.000 stk. (8.000 ark á 36 mærker). Det forestiller galionsfiguren til grønlandsskibet "Hvalfisken", der fra 1810-99 gennemførte 84 rejser til Grønland. Et ark kostede 20 kroner. Udstillingsmærket blev også brugt på plakater.

Åbningsdagen blev markeret med, at en hestetrukken postdiligence kørte gennem byen med post, Peder Most Garden musicerede og postbude i gamle uniformer uddelte materiale om udstillingen. På udstillingen blev der afholdt Fynsmesterskabet i opsætning for både seniorer og juniorer i samarbejde med SFK (Samarbejdende Fynske Klubber). Postmuseet viste "Svendborg Bypostmærker og stempelafttryk".

Udstillingen omfattede 264 rammesider med 62 samlinger, fordelt på 26 i nåleklassen og 36 uden bedømmelse. Juryen uddelte 17 store sølvnåle, 2 sølvnåle, 4 store bronzesnåle og 1 bronzesnål.

De 17 store sølvnåle gik til:

- Ib Agerskov, Silkeborg Filatelistklub, for "Danske helsager i uddrag"
- Niels Buus, Ringe Frimærkeklub, for "Danmarks stålstikudgave"
- Carsten Andersen, Ringe Frimærkeklub, for "Danmark fra 1920 med forsendelser i uddrag"
- Ove Egdahl, Ringe Frimærkeklub, for "Tyske bygninger"
- E. Folkmar, Svendborg og Omegns Frimærkeklub, for "Svenske helsager 1872-1918 + dagligserier sm. Periode"
- Bjørn Hinnerichsen, Svendborg og Omegns Frimærkeklub, for "Finland 1875-1889, minus 5 og 10 mk. m/1885"
- Bent Møller, Svendborg og Omegns Frimærkeklub, for "Danmarks tofarvede øreudgaver"

- Hans Mortensen, Svendborg og Omegns Frimærkeklub, for "Katalogsamling DK"
- Kristian Hopballe, Ringe Frimærkeklub, for "Island, Postalt set i perioden 1939-45" (Juryens lykønskning)
- Kim Jensen, Ringe Frimærkeklub, for "Grønland postfrimærker fra 1938 minus amk. udgaven"
- Anders J. Jørgensen, Bogense og Omegns Filatelistklub, for "Svenske ratmærker"
- Flemming Nielsen, Ringe Frimærkeklub, for "Færøerne fra 1975"
- I. og K. Nielsen, Ringe Frimærkeklub, for "Island fra 1876-1944"
- Arne Pedersen, Ringe Frimærkeklub, for "Ærø posthistorie i uddrag"
- Finn. E. Sørensen, Svendborg og Omegns Frimærkeklub, for "Nummerstempler"
- Poul Thøgersen, Nyborg Filatelist Klub, for "Australien Commonwealth"
- Kim Jensen, Ringe Frimærkeklub, for "Færøerne"

Besøgstallet var 2.000 i alt. Som et resultat af udstillingen fik klubben 16-18 juniorer til den nystartede juniorafdeling.

Særstempel 1

I lighed med udstillingens bomærke og udstillingsmærke, har særstempellet tilknytning til det maritime. Det er tegnet af Alan Havsteen-Mikkelsen og viser en bøj, omgivet af dato og årstal. I randen ses "SVENDBORG PÅ MÆRKERNE". Stempellet blev anvendt på begge udstillingsdage med hver sin dato.

Særstempel 2

Et privatfremstillet stempel med teksten "Fremsendt / med / KUGLEPOSTEN" blev brugt til afstempling af post, der blev befordret med postdiligencen,

TMS-stempel

Tekstmaskinstemplet blev anvendt fra den 8. august til den 30. september. Motivet er udstillingens bomærke, som er tegnet af Alan Havsteen-Mikkelsen. Det forestiller Svendborgsundbroen. Teksten er den samme som på særkonvolut 1.

Særkonvolut 1

Motivet på konvolutten er udstillingens bomærke, som er tegnet af Alan Havsteen-Mikkelsen. Teksten er "FRIMÆRKEUDSTILLING 8.-9. okt. 1988 / SVENDBORG PÅ MÆRKERNE".

Særkonvolut 2

Svendborgs byvåben pryder konvolutten. Desuden læses "SVENDBORG & OMEGNS FRIMÆRKEKLUB / 60 ÅR / 8.-9. oktober 1988".

Frimærkehæfte 1

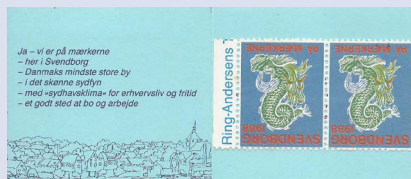
Hæftet er privat fremstillet og indeholder 2,80 øres frimærket, udgivet i anledning af Hafnia 87. Hæftet er nummereret og trykt i et oplag på 3.000 stk. Hæftet blev solgt sammen med de andre to for 20 kroner.

Frimærkehæfte 2

Hæftet er privat fremstillet og indeholder 1. stk. 4 blok 20 øre bølgeinje. Hæftet er nummereret og trykt i et oplag på 3.000 stk. Hæftet blev solgt sammen med de andre to for 20 kroner.

Frimærkehæfte 3

Hæftet er privat fremstillet og indeholder to udstillingsmærker. Hæftet er nummereret og trykt i et oplag på 3.000 stk. Hæftet blev solgt sammen med de andre to for 20 kroner.

Katalog

Kataloget på 132 sider kostede 30 kroner. På forsiden ses bomærket for udstillingen. Kataloget indeholder følgende filatelistiske artikler:

- "Om at samle Grønland" af Aksel Nielsen
- "En Danmarkstur på frimærker" af Alan Havsteen-Mikkelsen
- "Fund, fup og Frimærker" af Christian Dallerup Koch
- "Finske frimærkeforfalskninger - en oversigt" af Bjørn Hinnerichsen
- "Møller og motivsamling" af Agnar Bang Moltke
- "Svendborg Postkontor" af postmester A. Jepsen Jensen
- "Chr. X udgaven 1913" af Arne Dahl
- "Svendborg stempler gennem tiderne"
- "Sådan kan du også samle færøske frimærker" af Kristian Hopballe og Kaj Dagfinn Nielsen

Jubilæumsudstilling i Rudkøbing

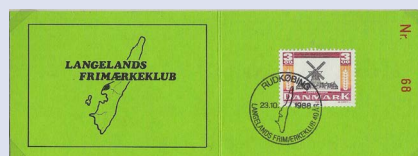
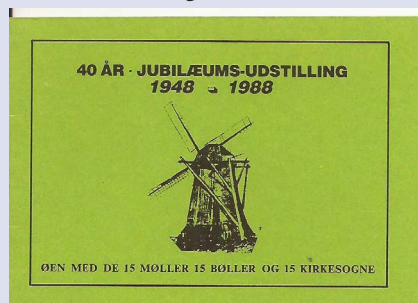
Sted: Aulaen på Rudkøbing Kommuneskole, Kastanievej 26
Tidsrum: 22. - 23 oktober 1988
Arrangør: Langelands Frimærkeklub

Anledning: Klubbens 40-års jubilæum

Klubben, der blev stiftet i oktober 1948, fejrede 40-års jubilæet med en klubudstilling. Der blev udstillet samlinger fra klubber på Langeland, Fyn og Ærø, samlinger som ikke havde været vist i Svendborg. Det danske postvæsen havde en stand med salg af frimærker fra Danmark, Færøerne og Grønland. Klubbens jubilæumskonvolut kunne erhverves for 8 kr. pr. stk. frankeret med 3 kroners frimærket med Lumby Mølle. Ved køb af tre konvolutter var der rabat, idet prisen således var 20 kr.

Postvæsenet tildelte klubben et særstempel, der i midten har omridset af Langeland, omgivet af datoen og årstallet. I randen læses "RUDKØBING / LANGELANDS FRIMÆRKEKLUB 40 ÅR". Stempellet blev kun anvendt denne dag. Klubben fremstillede også en særkonvolut og et frimærkehæfte.

Frimærkehæftet har på forsiden i midten en mølle og teksten "40 ÅR - JUBILÆUMS-UDSTILLING / 1948 - 1988 / ØEN MED DE 15 MØLLER 15 BØLLER OG 15 KIRKESOGNE". Bøller henviser til byer med navne, der ender på bølle, som f.eks. Korsebølle. I hæftet er indklæbet frimærket med Lumby Mølle (AFA 919), der er belig-

gende nord for Odense. Prisen for et hæfte var 10 kr.

Frimærker i Forum '88

Sted: Forum, København

Tidsrum: 3. - 6. november 1988

Arrangør: Postens Frimærkecenter, Grønlands Postvæsen, Postverk Føroya, og Danmarks Frimærkehandlerforening
Anledning: Propagandaudstilling

Alle sejl var sat til for gøre opmærksom på udstillingen. En "Frimærkeavis" blev omdelt i Københavnsområdet til 800.000 husstande. Avisen indeholder artikler af Harry "Motor" Jensen, Leo Lemvig og Gunnar "Nu" Hansen. Op til og under udstillingen udsendte de medvirkende postvæsener flere produkter. Årsmapperne for 1988 var klar. Grønlands Postvæsen udsendte en specialmappe med etnografifrimærker. Det danske postvæsen udgav to nye frimærker i maleriserien under udstillingen. Man kunne købe de nye danske og grønlandske julemærker. Julemærkekontoret fremstillede et særligt jule-brevkort til lejligheden.

Der var tilmeldt ca. 70 frimærkehandlere, fortrinsvis fra Skandinavien, men også handlere fra England og Vesttyskland. Postorkesteret spillede ved selve åbningen. Der var opstillet 10 selvbetjeningscomputere, hvor samlerne kunne få svar på deres spørgsmål om frimærker. Jørgen Clevin hjalp hver eftermiddag børnene med at tegne et frimærke. Som underholdning kunne man opleve Helsingør Pige гарде, Grønlænderkoret MIK og squaredance. Det store finale-show var en auktion over kilovarer fra de tre arrangerende postvæsener, hvor overskuddet gik til Evnesvages Vel. Som auktionarius havde man valgt frimærkesamleren og politiadvokaten Leo Lemvig. Auktionen indbragte over 39.000 kr. til Evnesvages Vel.

Af udstillede samlinger kan nævnes Kurt Hansens Danmarkssamling, der havde fået stor guld ved flere verdensudstillinger, Jarl Oluf Carlanders nye guldmedaljesamling fra verdensudstillingen Praga 88, bypostsamling, hjemstavnsamlinger fra Over Feldborg og Thisted, landesamlinger fra Grønland, Færøerne, Tyskland og Hollandsk Indonesien, "OBS-breve", "Kuglepenne-annulleringer", "jeg samler frimærker for skæg" stempler, danske varianter, danske helsager, danske

julemærker samt julemærkerariteter fra Dansk Vestindien. Desuden var der motivsamlinger med "Lord Nelson", "Uddrag af mit atlas", helikoptere og papegøjer. Postmuseet deltog med materiale, der ikke tidligere havde været vist. Ikke mindre end to læresamlinger blev udstillet, Danmarks Filatelist Forbunds læresamling og læresamlingen fra Domus Philatelia Jutlandica - filatelistmuseet Domus Philatelia Jutlandica i Den Gamle By i Aarhus. Der var ingen bedømmelse af de udstillede samlinger. Der var gratis adgang til udstillingen. Dette benyttede 17.500 gæster sig af.

Særstempel 1

Motivet på stemplet er en tegning af tre hjørnetakker på et frimærke, placeret oven over datoen. I randen læses "KØBENHAVN V / FRIMÆRKER I FORUM". Stempellet blev anvendt på alle udstillingsdage med hver sin dato.

Særstempel 2

Det grønlandske postvæsen fremstillede et særstempel til udstillingen. Det har i midten en tegning af hjørnetakker fra et frimærke og teksten "FRIMÆRKER / I FORUM '88". I randen ses "KALAALLIT NUNAAT / GRØNLAND / KØBENHAVN - 3.11.1988". Stempellet er kun set brugt denne dag.

Særstempel 3

Det norske postvæsen fremstillede et særstempel til udstillingen. I midten er teksten "KØBENHAVN / 3.-6.11.1988" og i randen "FRIMERKER / I FORUM / DET NORSKE / POSTVERKET" og stiliserede frimærketakker.

Særstempel 4

Forenede Nationers Postforvaltning brugte dette stempel som et sidestempel på sine egne udgivelser. Teksten er "FRIMERKER I FORUM '88 / KØBENHAVN / 3.-6. NOVEMBER / FORENEDE NATIONERS / POSTFORVALTNING".

Særstempel 4

Det svenske postvæsen fremstillede et særstempel til udstillingen.

Helsag

Helsagen har som motiv er frimærke fra et 6-dages løb, som blev afviklet i Forum. Helsagen har nr, 433X.

Særkort 1

Julemærkefonden udsendte et kort som en hilsen til Frimærker i Forum. På bagsiden er der en silhuet af julemærkets skaber Einar Holbøll.

Særkort 2

Som motiv på det kort, som det norske postvæsen udsendte, ses det oplyste Nimb.

Særkort 3

I serien med udstillingskort fra Forenede Nationers Postforvaltning er dette nr. 17 i 1988. Oplaget er på 3.500 stk. Som motiv er der en gengivelse af Camille Pissarros "Im Garten".

Særkort 4

Det svenske postvæsen udsendte et særligt udstillingskort.

Særkonvolut

Særkonvolutten har som motiv "frimærket" med 6-dagesryttere.

Fortsættes...

LANDESAMLINGER

udstykkes og sælges billigt.

258 lande.

Ca. 41.000 forskellige udgaver.

Fra Aden til Øvre Volta.

Kun SEK 3 pr. Michel-€.

Desuden 5-15 pct. rabat ved større køb.

Forlang lister over de lande du er interesseret i.

K-E Svensson,

P O Hallmans gata 17,

112 69 Stockholm.

e-mail: svenssonkarlerik44@gmail.com

MOTIVER

Arkæologi, berømte personer, biler, blomster, boksning, cykler, dyr, skibe, fisk, sommerfugle, flyvemaskiner, folkedragter, Frimærker på Frimærker samt FN-UPU, fugle, hunde, jul, tog, landkort, katte, kunst, ligemidler, musik, mønter, Nobel, olympiade, religion, krybdyr, ridesport, rumfart, Røde Kors, spejder, sejlsport, svømning, muslinger, sport, teater, uniformer, heraldik o.m.m.

100 forskellige motivgrupper. 41.000 forskellige udgaver. Forlang lister.

Billigt! Kun SEK 3 pr. Michel-€.

Desuden 5-15 pct. rabat ved større køb.

K-E Svensson,

P O Hallmans gata 17,

112 69 Stockholm.

e-mail: svenssonkarlerik44@gmail.com

Danstamps

Frimærker fra nær og fjern

Danstamps.dk v/Poul Simonsen
Lautruphøj 5-7, 2750 Ballerup

Tlf: 2023 1045 – E-mail: info@danstamps.dk

www.Danstamps.dk

En rigtig frimærkebutik

Stort udvalg af enkeltmærker sæt og miniark
fra Europa og mange oversøiske lande.
Opdaterer flere gange ugentligt.
Besøg butikken eller bestil online.
Hjemmeside: www.nellefrim.dk
Butik: Du er velkommen i butikken på
kastanjevej 3b 4200 Slagelse.
Åbningstider 10:30 – 17.
Lørdag 10-13 (1. i måneden)
Mandag lukket. Tlf. 35375300.
Mail@nellefrim.dk

Færøske frimærker

Frimærker i 50 år

Færøerne udgav deres første frimærker for 50 år siden, den 30. januar 1975. I anledning af jubilæet er et særligt miniark udgivet med nogle af de mest ikoniske færøske frimærker, såsom vædderen og danseringen.

Víkar

Víkar er en forladt bygd på Vágar, grundlagt i 1830'erne og fraflyttet i 1910. Den er kendt for sin storlåede natur og afsides beliggenhed. Området er populært blandt vandrere og naturskere.

Bestil frimærker her: dk.stamps.fo

Udgivelse 24.02.2025

Posta
FAROE ISLANDS

dk.stamps.fo
Tel. +298 346200
stamps@posta.fo

[@FaroelandsStamps](#)
[@faroeislandsstamps](#)
[@FaroeseStamps](#)

Posta Færøerne – kendt for sine unikke, flotte og kreative frimærker, som har opnået anerkendelse i hele verden.

Stort tillykke med de 175 år

Af Willy Schwaner

1. november 2024 var det 175 år siden, at kongeriget Bayern udgav "DER SCHWARZER EINSENER" (den sorte ener). Men der udkom faktisk 3 værdier denne dag. Udover "den sorte ener" - 1 kreuzer sort i kvadrat - udkom også 3 kreuzer preussisk blå og 6 kreuzer brunorange i brudt cirkel. De første tyske frimærker.

Den 25. oktober 1849 meddelte postvæsenet offentligheden, "at portoen på forsendelser indenfor det bayerske postområde fra 1. november 1849, kun kunne finde sted med frimærker, som afsenderen selv skulle påklister forsendelsen". Det bayerske postområde omfattede Bayern og den bayerske Pfalz provins. Forsendelser til tyske stater, og udlandet, var stadig med barfrankering.

I 1849 var der vedtaget en postreform i Bayern. Postreformen fastsatte bl.a. taksterne ved anvendelse af frimærker. Portoen for 1. vægtsklasse var 1 kreuzer for lokalbrev samt tryksager, 3 kreuzer for breve sendt indtil 12 tyske mil, og 6 kreuzer for breve over 12 tyske mil. (Tysk mil ca. 7,5 km). Vægtgrænsen mellem brev 1. og 2. vægtsklasse gik ved 1 loth (15,625 gram). 1. november 1849 var Allerhelligste dag, og kun store postkontorer havde åbent, så der er et begrænset antal frimærker stempelt denne dato. Der findes et brev fra Wegscheid dateret på udgivelsesdagen. Det blev i september 2024 solgt på auktion for 440.000 euro hvortil skal lægges salær mv. så prisen ligger tæt på 4 millioner danske kroner.

"Den sorte ener" er trykt i bogtryk på håndlavet hvidt papir. Formatet er kvadratisk efter de schweiziske kantonfrimærker. Frimærket er med skåret kant, og der er brede trykte skærelinjer mellem frimærkerne. De lodrette skærelinjer er ubrudte, medens de vandrette linjer er brudt mellem mærkerne. Frimærket er trykt i ark med 4 blokke a 45 mærker (180 stk. i trykarket). Der er frimærker med dobbelte skærelinjer hvor arkene mødes. Til trykning anvendte man skriftmetal plader, en legering af bly, tin og antimon. Der er anvendt 2 trykplader.

Gummi er påført manuelt. Frimærket er uden vandmærke. Slid på trykplader i bly medførte at man overgik til messing trykplader allerede i maj 1850. Frimærket er trykt i ark med 2 blokke a 45 mærker (90 stk. i trykarket) hvilket gav et tydeligere tryk.

1 kreuzer frimærket fra 1849 og 1850 findes begge i farverne sortgrå til gråsort og dybsort. Oplaget på 1 kreuzer er 932.760 stk. Heraf 554.760 stk. i 1849 udgaven og 378.000 stk. i 1850 udgaven.

Et sort frimærke annulleret med sort sværte, var ikke praktisk. Så allerede i oktober/november 1850 udkom 1 kreuzer værdien i rosa farve og med motiv "værdi i luktets kreds".

Salget af "den sorte ener" ophørte i oktober 1850. Frimærket var frankeringsgyldigt til 31. august 1864.

Annullering af frimærker i perioden 1. november 1948 til 31. juli 1850 blev foretaget med stedstempler. Den 1. august 1850 blev de lukkede møllehjulstempler indført og stedstemplet placeret på kuerten. Åbne møllehjulstempler blev indført i 1856/57 og er sjældne på "den sorte ener". Da det var svært at se stemplet, er der frimærker med både stempel og blækannullering.

"Den sorte ener" er ikke et sjældent frimærke, men et eftertragtet frimærke, hvilket afspejler sig i prisniveauet. Katalogværdien for et stempelt eksemplar ligger mellem 3.500 og 5.000 euro efter typen (Michel 2024).

Kort skal nævnes, at 3 og 6 kreuzer frimærkerne har en anden udformning - "værdi i brudt kreds". De har skåret kant og er uden vandmærke. Af sikkerhedshensyn er der indlagt lodret rød silketråd i papiret.

Kilder.

Michel Deutschland-Spezial katalog 2024 bind 1
Peter Sem. Bayern Spezialkatalog bind 1

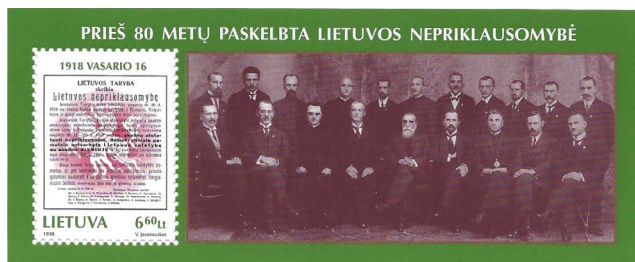
Tysklandsgrupper

LITAUEN 1918-1940

Af Willy Schwaner

BEMÆRK: Oplysninger om datoer, katalognumre, takning, vandmærker, varianter mv. er baseret på Michel kataloget.

Litauen var en af de nationer der genopstod efter 1. verdenskrig. Allerede i september 1917 var der oprettet et Litauens Råd. Rådet var oprettet på modvilligt tysk initiativ. Rådet omfattede 20 litauiske mænd med Antanas Smetona som formand. Rådet vedtog den 18. februar 1918 Litauens selvstændighed. Først efter våbenstilstanden 11. november 1918 dannede Litauens Råd den første regering, vedtog en foreløbig forfatning, og påbegyndte opbygningen af statsapparatet.

Ill. 1 - I 1998 udkom miniark med billede af Det litauiske Råd ved underskrivelse af selvstændigheden. Fra 1993 til 2002 blev de enkelte medlemmer æret med hver sit frimærke.

Ob. Ost frimærker

Ved dannelsen af regering fungerede den tyske posttjeneste "Deutsche Post- und Telegraphenverwaltung im Postgebiet des Oberbefehlshabers Ost" i Litauen. Tjenesten varetog, udover feltposten, også den civile postbetjening i Litauen. De første frimærker efter regeringsdannelsen er således tyske frimærker med overtryk Postgebiet Ob. Ost. Der skete en gradvis nedlukning af de tyske postkontorer fra november og frem til 26. december 1918.

Ill. 2 - Udgivelsen omfattede 12 værdier.

Vilnius udgaverne

Allerede 16. november blev der udformet et postregulativ og i november/december udnævnt en ledelse bestående af J. Ducinkas, Adolfas Sruoga og J. Augunas. Litauerne forsøgte at overtage de tyske beholdninger af frimærker til brug for overtrykning. Tyskerne var ikke interesserede,

og litauerne måtte derfor hurtigt organisere trykning af egne frimærker.

Frimærkerne blev trykt på avispapir i trykkeriet Martynas Kuktos, Vilnius. De nye frimærker fik en meget enkel udformning, og blev trykt natten fra 26. til 27. december 1918. Frimærkerne kom til salg i Vilnius 27. december 1918. Frimærkerne blev solgt ved postkontoret i Kaunas og andre byer 28. december.

Ill. 3 - 1. Vilnius serie.

Den første serie omfattede værdierne 10 og 15 statikų. Værdierne er trykt med tynde cifre. Frimærkerne er trykt i ark med 20 frimærker i 4 rækker á 5 frimærker. Rammen består af tætsiddende o-bogstaver. Der er 32 o-bogstaver i kanten. Frimærkerne er uden gummi og vandmærke. Møntbetegnelse statikų står over pasta (post). Pga. materiale-mangel findes det litauiske Y, i statikų, i 3 forskellige udgaver i arket. Udover litauisk Y (7 værdier) er der anvendt omvendte H (12 værdier) og polsk N med apostrof (1 værdi).

Ill. 4 - Litauisk y, omvendt h og polsk n med apostrof.

Oplaget af 1. serie var 5.000 af hver værdi. Så de var hurtigt udsolgt og det var nødvendigt, at trykke nye og flere værdier.

Ill. 5 - 2. Vilnius serie.

Den 2. Vilnius serie kom til salg 31. december 1918 og omfattede værdier 10, 15, 20, 30, 40 og 50 statiky.

Det er samme trykplader der er anvendt til trykning af 1. og 2. serie, men værdierne er i 2. serie med tykkere tal. Da der er anvendt godt brugte skrifttyper, er hver position i arkene unik. Arkene er uden perforering i yderkanten af arket. Takkede sider er med linjetak 11 1/2. Betegnelsen i den 2. Vilnius udgaven er "pasta".

Oplagene i den 2. serie skulle have været 20.000 for hver værdi, men varierer fra 14.000 til 23.000 styk.

Kaunas udgaverne

De geografiske og politiske forhold var uafklarede, som de fleste områder i regionen. Ud over litauerne gjorde hviderussere og polakker krav på Vilnius området, ligesom tyskerne og russerne havde interesse i området. Med oprørsstyrker og fremmede hære på vej mod Vilnius, og uden egne tropper, valgte den litauiske regering at forlægge residensen til Kaunas den 2. januar 1919.

I Kaunas blev der produceret nye trykplader. Frimærkerne havde samme enkle form, og udseende, som Vilnius udgaven, men o-bogstaverne i ramme ligger ned, og antallet er 26. Bogstaverne er igen godt brugte udgaver. Igen er hvert frimærke i arkene unikke.

Der blev udgivet 3 Kaunas serier. De 3 serier skelnes let fra hinanden.

Ill. 6

- 1. serie. Teksten er på 4 linjer. Møntbetegnelsen er skrevet korrekt med "skatiky".
- 2. serie. Teksten er på 3 linjer. Møntbetegnelsen er forkortet til sk., som står bag værdien.
- 3. serie. Teksten er på 3 linjer. Møntbetegnelsen er igen sk., som står foran og bag værdien.

Den 1. Kaunas serie omfattede 4 værdier og udkom fra 29. januar 1919. Den 2. serie omfattede 7 værdier og udkom fra 15. februar 1919. Den 3. serie omfattede 7 værdier som udkom fra 1. marts 1919.

I Kaunas udgaven er betegnelsen "pastas".

For Kaunas udgaverne er der flere oplag. 1. serie kom i 2 oplag, 2. serie i 3 oplag og 3. serie i 2 oplag. Der foreligger et oplag mere i både 1. og 2. serie hvis oprindelse er tvivlsom.

Arkene er trykt med 20 frimærket. 4 rækker a 5 frimærker. Trykket med det 2. oplag i 3. serie afviger fra alle andre tryk. Trykarket består af 8 blokke med 1 blok af 10, 15, 20, 30, 40 og 50 skatiky, og 2 blokke af 60 skatiky. Det er fra dette oplag, at "hjertestykker" med forskellige værdi kommer.

I 1. Kaunas serie findes en af de mest kendte litauiske varianter. I 15 statiky arket mangler 1 tallet i 15 i position 10 i arket.

Ill. 7

Pladning

De unikke fejl i både Vilnius og Kaunas serierne gør det let at plade frimærkerne.

Hjørnemærkerne giver sig selv. De 10 værdier med en kant kan hver begrænses til 2 eller 3 placeringer, og så er der kun 6 værdier tilbage med takning på alle sider.

Lokaludgaver

Den 2. januar 1919 udkom en lokaludgave trykt i offset i Raseiniai på 15 kop. I Gardinas udkom 4. marts 1919 overtryk på 9 russiske frimærker. Alle overtryk 50 skatiky. Den 14. januar 1920 udkom en hektografisk udgave for Telsiai, hvor der var plads til at skrive værdien i skatiky.

Berlin udgaverne

Allerede i december 1918 havde man bestilt frimærker i Berlin hos Trykkeriet H. S. Herman. Trykkeriet havde ikke tidligere trykt frimærker men rationeringsmærker og billetter. Efter mange rykkere udkom 4 serier fra februar til maj 1919.

Alle frimærkerne i de 4 serier har Vytis ridderen som motiv.

Den 1. og 2. Berlinerudgave er trykt på gråblåligt faserpapir, der blev anvendt til tyske rationeringsmærker.

Den 1. Berlinerudgave udkom i værdierne 10, 15 og 30 statiky. Den 2. serie omfattede 10, 15, 20, 30, 40, 50, 75 statiky, samt 1, 2, og 3 auksinas. De 3 første værdier har samme farve som 1. serie. De har også begge vandmærke 1 – kniplingsmasker. I 1. serie er vandmærket stående (spidser mod højre og venstre) og i 2. serie liggende (spidser opad eller nedad). Der er flere takningsudgaver i den 2. serie.

ill. 8 - 2. Berlinerudgave.

I den 3. Berlinerudgave er anvendt nyt vandmærke, – vandmærke 2 med stående bølgelinjer. Frimærkerne er trykt på

hvidt papir. 3. udgaven omfatter de samme 10 værdier som i serie 2. Der er kun en takningsudgave.

I den 4. Berlinerudgave er farverne ændret, og de 3 auksinas værdier er trykt med blokbogstaver. 4. udgaven omfatter samme 10 værdier som i 2. og 3. udgaven, samt en ny værdi på 60 statiky. Udgaven er trykt med vandmærke 2. Der er værdier med 2 typer takning.

Samtlige udgaver, bortset fra 1. udgaven, forekommer utakket og er anvendt til frankering.

Frimærkerne er fremstillet under Spartakus oprøret i Berlin. Så det forklarer måske leveringsproblemerne, de utallige fejl i frimærkerne samt den store mængde makulatur der findes.

I 1920 og 1921 udkom Vytus ridderen i værdierne 15 og 20 statiky trykt i Kaunas af trykkeriet Margalimo spaustuvė. Frimærkerne har samme farve som 4. udgaven, men er uden vandmærke.

I januar og april 1921 udkom værdierne 20 og 40 statiky. 20 statiky har samme mat blå farve som 4. udgaven. Denne udgave er forsynet med vandmærke 3 – Danziger maske.

Ill. 9 - Vandmærke 1 stående og liggende. Vandmærke 2 bølgelinjer. Vandmærke 3 Danziger maske.

Nationale motiver

Ill. 10

I anledning af republikken Litauens 2 års dag udkom, 16. februar 1920, serie på 11 frimærker. Motiverne illustrerer Litauens fødsel og viser Gedimini våbenet.

Ill. 11

I forbindelse med den 1. nationalforsamling, 25. august 1920, udkom serie med 11 værdier. Motiverne på statiky værdierne viser Vytus ridderen, storfyrsterne Vytautas og Gediminas samt auksinas værdierne med motiv af offerflamme foran hellig eg. De 2 serier er de eneste med vandmærke 4 - zigzaglinjer.

Dagligserie

Fra maj 1921 til august 1922 udkom dagligserie med 17 værdier. Frimærkerne har vandmærke 3 og takning 11 ½ i standardudgaven. Motiverne er bonde der sår korn, høstarbejder, storhertug Kėstutis og Vytus ridderen.

Ill. 12

Luftpostudgaver

I 1921 og 1922 udkom 4 luftpostserier med 20 værdier.

Luftposttakst blev indført fra 16. juni 1921.

Den 1. serie blev udgivet i juni og oktober 1921 i anledning af luftposttjenesten fra Kaunas til Königsberg. Flyvningen var en del af ruten Berlin til Riga. Ruten blev indstillet 1. november 1921. Den gang blev flyruterne indstillet i vinterperioden.

Serier med nye luftpostmærker udkom 7. november 1921 samt 16. og 22. juli 1922.

Ill. 13 - Eksempler fra hver af de 4 serier.

For alle serierne gælder, at kun få frimærker er anvendt til frankering af luftpostforsendelser. Den største del er anvendt på almindelige postforsendelser og til samlerbrug.

"De jure" udgaven

Efter Folkeforbundets "de jure" godkendelse af Litauen i 1922 udgav man en serie på 12 værdier med motiver af betydningsfulde politiske personer, der havde bidraget til Litauens nationale genetablering samt 2 faldne i frihedskrigen.

Ill. 14

Serien udkom 27. september 1922, hvilket var 3 dage før landet gik over til ny møntfod. Serien havde kun frankeringsgyldighed til 31. december 1922.

Alle tidligere udgivne frimærker tabte deres gyldighed 30. september 1922.

Ny møntfod

Den 2. oktober 1922 overgik Litauens valuta til litas og centu. Ved etableringen af republikken i november 1918 var valutaen noget rod. I Ob. Ost området gjaldt de tyske østpenge udstedt af Darlehnskasse Ost (tyske østmark og tyske østrubel). Andre lande forsøgte at afskaffe den tyske indflydelse, og der cirkulerede lettiske rubel, estiske mark og polske mark.

Den litauiske regering underskrev en aftale med Tyskland 31. december 1918 om, at de tyske østpenge var den gældende valuta. Samtidig modtog Litauen et lån på 100 millioner mark, til etablering af et statsapparat. I februar 1919 blev østmarken navneændret til auksinas og østpfennig til skatiky. Det var stadig Darlehnskasse Ost der stod for udstedelsen af sedlerne. Forhold til den tyske mark skulle være 1:1. Det betød, at Weimar republikken stod bag den litauiske valuta. Men også at Litauen økonomisk blev påvirket negativt af den stigende inflation i Tyskland.

Litauen var derfor nødt til at få sin egen valuta. Den nye valuta blev baseret på en vis værdi i forhold til egne guldreserver. På valutamarkedet svarede 10 Litas til 1 US dollar.

Posttakster

I perioden 1919 til 1941 var der 10 portoperioder. Heraf 6 i perioden fra 1919 og indtil indførelsen af Litas i oktober 1922.

Frimærker i Litas værdier

Overtrykserie, i den nye møntfod, blev udgivet den 2. oktober 1922. Der udkom 2 serier. En daglig serie og en luftpost serie. Daglig serien blev overtrykt på værdier fra Berlinerudgaverne og dagligserien fra 1921/22. Luftpostværdierne på 2 af serierne fra 1921/22, samt en enkelt værdi fra de trekantede udgaver i 1922. Der udkom 38 daglig- og 11 luftpostmærker.

Ill. 15 - Eksempler fra daglig udgaver øverst og luftpost udgaver nederst.

For at imødegå forfalskninger blev alle postkontorer forsynet med en oversigt over tallene anvendt til overtryk af de nye værdier.

Ill. 16

Ill. 17

De første dagligfrimærker med værdi i centy og Litas udkom i februar 1923. Det primære motiv er Det litauiske Kors. Yderligere udkom 2 værdier med Gedimias borgen og 2 med St. Georg kirken i Kaunas. Indtil 1925 udkom 20 dagligmær-

ker. Flere i samme værdi, men på papir med 3 forskellige vandmærker, samt enkelte nye værdier. I 1924 udkom luftpostserie i den nye valuta.

Varianter og fejltryk

Litauiske frimærker havde, i alle årene, haft flere varianter, tryktilefældigheder og takningsvarianter end forventet efter landets tekniske stadie. Niveaue blev ikke forbedret i takt med at trykmaskiner og materiel blev bedre. Så for alle værdier er der masser af kendte fejl.

Memeludgaven

I forbindelse med uroligheder i Memel by, og den fransk/belgiske Ruhr besættelse i januar 1923, besatte litauiske tropper Memel by 9. januar 1923, og 19. januar 1923 fik de fuld kontrol over hele Memel området. Området var underlagt Folkeforbundet. Franske tropper varetog sikkerheden for området, men foretog sig intet i forbindelse med besættelsen.

Ill. 18

8. august 1923 udkom 13 værdier med motiver fra Memel og litauiske mindesmærker.

Velgørenhedsfrimærker

I 1924 og 1925 udkom 3 valgørenhedsserier. Velgørenhedstillægget var overtrykt på frimærker fra den nye daglig- og luftpostudgave.

Tillægget på 1. og 2. serie var til fordel for krigens forældreløse børn. Tillægget på den 3. serie var til fordel for børnehjem.

Overtryk på 1. serie oplyser formål og tillægsværdien. Der er 17 frimærker. Tillægget svarer, i de fleste tilfælde, til frimærkets pålydende værdi. Overtryk på 2. serie har, udover det første tillæg, yderligere et mindre tillæg. Der er 11 frimærker. Overtryk på 3. serie er foretaget på 1. serie med nyt overtryk med bogstaverne V.P og tillægsværdi i krans. De fleste af overtrykkene er i guld. Der er igen 11 frimærker.

Ill. 19 - For hver serie er der 3 forskellige overtryk. Det første overtryk på de laveste værdier og derefter på stigende værdier i serien.

Fortsættes ... Kilder:

Michel katalog – Baltikum und Finland 2021/2022

Lietuva specializuotas Pasta Zenkly katalogas (1918-2012)

Personomtale på internettet

Egne frimærker og et par lånte

Med livet som indsats

Af Flemming Petersen

1939-45. Blokadebryderne i Nordatlanten

1939. 1. september angriber Tyskland Polen.

Tyskland lukker sit luftrum, og flyruter må omlægges.

1939. 3. september erklærer Storbritannien og Frankrig krig mod Tyskland.

Tysklands igangværende ekspansion havde provokeret Storbritannien og Frankrig, og nu var den røde linje overskredet.

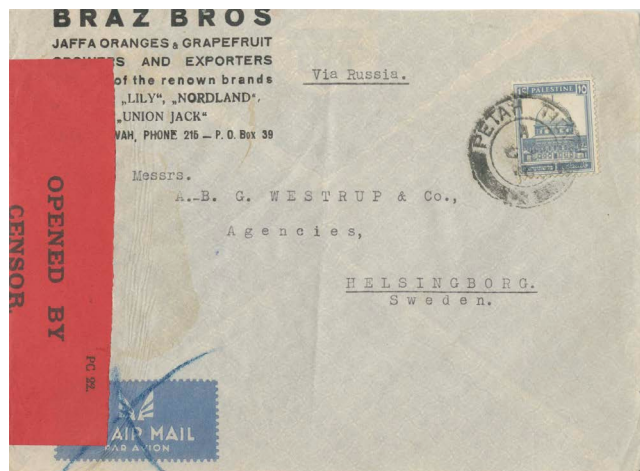
1939. 19. september. Sovjetunionen angriber Finland og vinterkrigen varer indtil 13. marts 1940.

Periode. 1. (1. sept. 1939 til 8. april 1940)

Krigen påvirkede hurtigt fly- skibstrafikken i Nordatlanten, private skibe tilbageholdes, gods, post og pakker blev underlagt censur, og beslaglagt, hvis de nye krigsregler ikke blev overholdt. Breve og postkort gennemgås for indhold, evt. pengedonationer til den tyske krigskasse beslaglægges. Nogle breve tilbageholdes og udsendes først til modtagere efter krigens ophør.

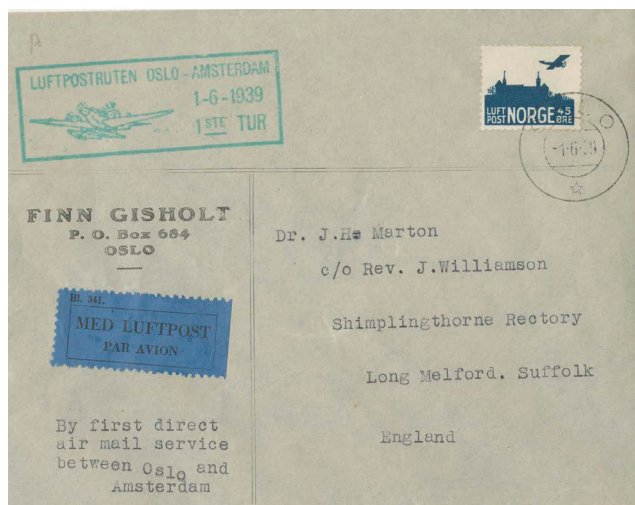
KGH,s skibe fra Grønland blev undtaget censur, da sejladsen efter internationale regler foregik imellem to danske områder. De private Kryolitskibe blev opbragt og post mv. censureret. På vej til Grønland i 1940 blev Julius Thomsen "priser" af englænderne, og sejlede efterfølgende til Grønland under engelsk flag med soldater forberedt på at besætte Grønland.

Omkring Skandinavien haltedede skibs- og primært flytrafikken sig igennem perioden indtil 9. april 1940, hvor Danmark og Norge blev besat. Efter udlægning af miner, og fare for ubådsangreb mv. blev skibstrafikken gradvist reduceret i Nordatlanten. I den udstrækning det var mulig kunne post sendes via forskellige østlige ruter, for at undgå tysk censur. Brev fra Palæstina til Sverige ses dirigeret som luftpost via Sibirien, Palæstina censurlabel PC 22 70/5133. Ill. nr. 1.

Ill. 1 - Palæstina-Sverige via Sibirien delvis luftpost. Censureret i Palæstina.

1939. 1. juni til 31. oktober 1939. DNL og KLM rute Oslo – Kristiansand- Amsterdam. Brev til England via Amsterdam, hvorfra der var mange muligheder for viderebefordring. Ill. nr. 2.

Ill. 2 - Fdc flyvning, Oslo-Amsterdam, viderebefordret til England.

1939. 28. august til 9. april 1940. British Airway Ltd. rute I 1939 gik fra Heston flyveplads ved London – Stavanger – Stockholm – Helsinki. Flyvepladsen Perth erstattede Heston, men ruten var uregelmæssig aktiv indtil 9. april 1940. Ill. nr. 3 - 5.

Fra 28. november 1939 blev den lidt udbedrede nye Fornebu lufthavn ved Oslo også en del af den Britisk Airways rute, hvor Stockholm blev endestationen efter Sovjetunionens angreb på Finland den 30. november.

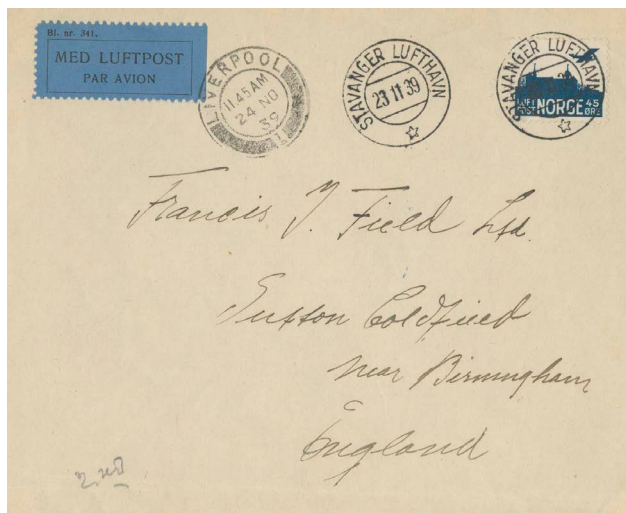

Ill. 3 - Militær brev fra England til Stockholm 30. okt. 1939.

1939. 22. november. Flyvning Oslo – Stavanger – Perth, drevet af norske DNL og svenske Aerotransport. Flyverne var Bernt Balchen, og K. G. Lindner. Retur flyvning fra London den 27. nov., men pga. problemer blev ruten ikke genåbnet. Ill. nr. 6 og 7.

Ill. 4 - Postkort fra Island via England til Bergen.

Ill. 7 - Brev fra Stavanger til England uden censur.

Ill. 5 - . Ill Brev Sverige - Færøerne forsøgt sendt via Danmark.

Ill. 8 - Krigsfotoletter fra Åbo til Sverige 15. februar 1940.

Ill. 6 - Luftpostbrev fra Oslo via England til Amsterdam i Holland, censureret med P.C. 66 type 1 lukkestrimmel, med censor nummer 211.

Ill. 9 - Brev fra Helsinki i Finland 6. marts 1940 til Statsradiofonien.

1939. 30. november angriber Sovjetunionen Finland, og vinterkrigen afsluttes først 13. marts 1940. Flyruten - Stockholm - Helsingborg - Åbo fungerede stadig men uregelmæssigt. Ill. nr. 8 - 10.

1939. 21. december åbnede en ny flyrute til det centrale Finland, rute Stockholm - Sundswald - Wasa. Brev annulleret

13. februar i Vaasa fra krigsruten i Finland, der blev angrebet af Rusland 19. september, en vinterkrig der varede indtil 13. marts 1940. I denne periode var British Airways Ltds. faste rute afkortet til at stoppe i Stockholm. Ill. nr. 11.

Ill. 10 - Postkort fra Helsinki til Frankrig med Finsk censur.

Ill. 13 - Luftpostbrev fra Sverige til Sydafrika. Påført ekstra betaling 150 ore.

Ill. 11 - . Finsk Krigsflyverite Vasa-Sundsvall-Stockholm-Danmark. Afsendt 13. feb. og noteret ankommet i København 14. feb.

Ill. 14 - Fdc. for ny tysk flyrute, der måtte aflyses.

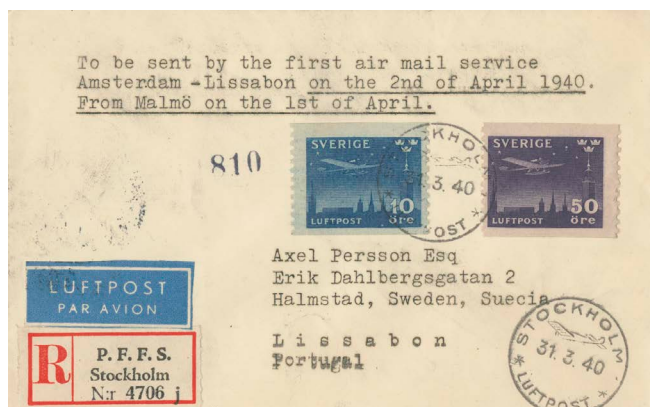
1940. 19. marts luftpost brev fra Norge til Brasilien uden engelsk censur. Ankomststempel 5 juli, men adressat ubekendt, hvorefter brevet er returneret via. Tyskland til Norge. Ill. nr. 12.

Ill. 12 - Befordret via Sovjetunionen til Brasilien.

1940. 22. marts. Luftpostbrev fra Sverige til Sydafrika, kun censureret i Sydafrika. Ill. nr. 13.

1940. 1. april. Lufthansa planlagde en flyrute fra Berlin til Stavanger, og havde fremstillet en FDC flyvningskuvert. Det lykkedes dog ikke at få en norsk landingstilladelse. (8 dage efter blev Norge besat, og tilladelse nu unødvendig). Ill. nr. 14.

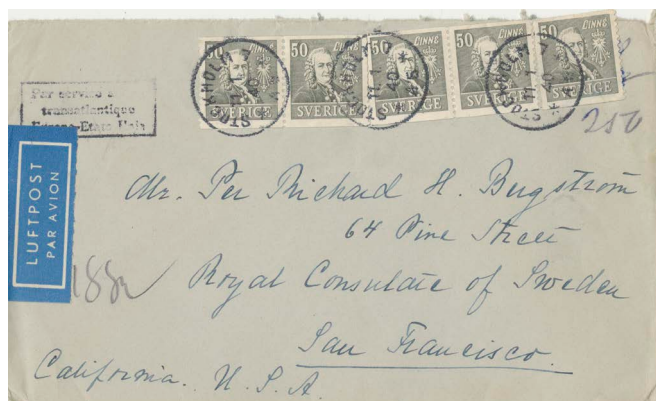

Ill. 15 - Luftpostkort videresend til Lissabon fra Amsterdam. Ankomst 3. maj.

1940. 2. april oprettede DNL og det hollandske KLM en rute imellem Oslo-Amsterdam. Flyvere var Bernt Balchen og Steinbeck. På grund af krigen blev sidste flyvning den 8. april. Ill. nr. 15 og 16.

Ill. 16 - Brev fra sidste flyafgang inden Danmark, og Norge blev besat. Brevet kun med Egyptisk censur.

Ill. 17 - Brev til det svenske konsulat i San Francisco.

Ill. 18 - Brev fra Sverige til den finske Legation i London.

British Airways Ltd. Foretog 41 flyvninger til Stockholm fra 6. september til 8. april 1940, fra dec. 1939 under navnet **British Overseas Airways Corporation** en sammenlægning af Imperial

Airways og British Airways Ltd. Da kapaciteten var begrænset var det i begyndelsen primært diplomat-, efterretnings-, og forretningsbreve, der blev medtaget Ill. nr. 17 og 18.

1940. 9. april besætter Tyskland Danmark og Norge

Det vestligt orienterede neutrale Sverige blev nu endnu mere isoleret, efter tyskerne etablerede sig langs de danske og norske kyster, med radarer, fly og luftværnskanoner mv. England afbrød alle forbindelser til det tyskvenlige Danmark.

Periode. 2.

Ved Danmark og Norges besættelse 9. april 1940, blev de sidste normale fly- og skibsförbindelser fra Skandinavien afbrudt. Sverige var efterladt isoleret fra sine venner og handelspartnere mod vest, og måtte kikke mod øst.

Tyskerne var til stede i det neutrale Sverige, hentede bl.a. jernmalm til krigsindustrien og holdt øje med flyvepladser mv.

1940. 12. april landede det første engelske fly nu fra **British Overseas Airways Corporation** i Stockholm. Svarkort fra Helsingfors via Stockholm til Danmark uden censur. Ill. nr. 19 og 20.

Ill. 19 - Svarkort fra Finlandankomst 8. april, returneret 10. april.

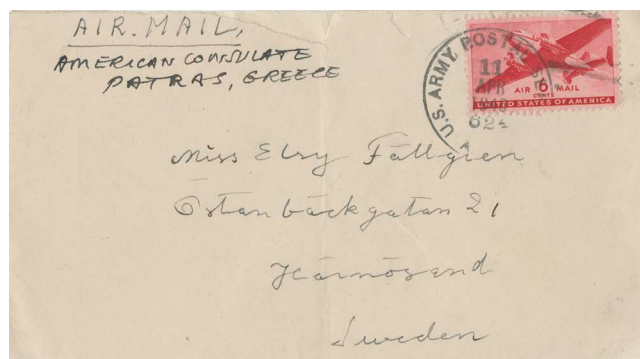
Ill. 20 - Luftpostbrev fra Sverige til Cuba. Luftpost betalt til New-York og videre.

1940. 21. juni åbnede Finland en flyrute fra Helsingfors til Petsamo der ligger ud til Ishavet. Den norske kronprinsesse Märtha og prins Harald benyttede denne flugtrute den 15. august for at bringe sig i sikkerhed i USA under krigen. Kong Olav var ankommet til London i juni og nægtede at abdicere fra tronen. **III. nr. 21.**

Ill. 21 - Petsamo ved ishavet her fiskernes kirke.

1940. 11. april. Brev fra USAs konsulatet i Grækenland til Sverige. Konsulatbreve er fritaget fra censur. **III. nr. 22.**

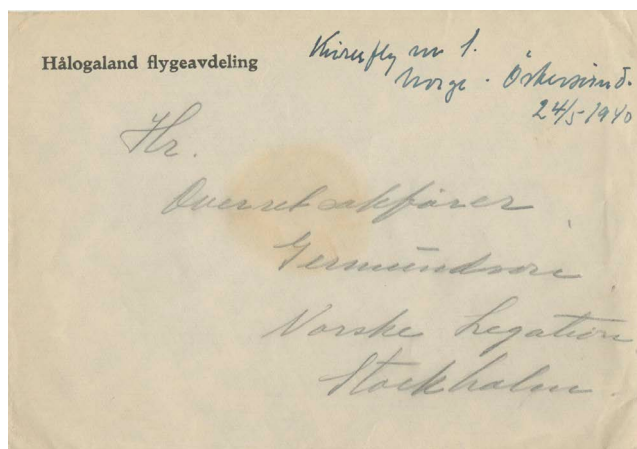
Ill. 22 - USA feldpost fra Grækenland til Sverige.

1940. 15. april. Brev fra Serbalawan i Hollandsk Indien uden påtegninger/censur. Befordret via øst ruten. **III. nr. 23.**

1940. 24. maj. 1. kurrer luftpost fra Norge i deres kamp mod Tyskerne, ugen efter opgiver Norges allierede kampen, og kongen flygter til London, og nægter at bakke op om den tysk foreslåede regering med Vidkun Quisling i spidsen. **III. nr. 24.**

Ill. 23 - Fra Hollandsk Indien til Sverige uden censur.

Ill. 24 - Kurerpost fra Hålogaland til den norske legation i Stockholm.

Fortsættes...

Oplysninger vil blive lagt ind i hjemmesidens arkiv (www.frimærkesamleren.dk) og vil løbende blive revideret med nye oplysninger.

Roskilde Mønt- & Frimærkehandel ApS

Se vores webshop på:
www.roskildeonline.com

Algade 28 • 4000 Roskilde • Tlf. 4636 7419
roskildefrimont@hotmail.com

FRANK BANKE

B

PHILATELISTS
www.fbanke.com
info@fbanke.com
tlf 5186 3777

Dansk Vestindien

3c karmin 1856
med den oprindelige
hvide København
gummiering

Langt det smukkeste
af 3 kendte single
frankeringer
på brevforsendelse

Luftskibe i krig og fred

Historiske Dage i Øksnehallen 29. & 30. marts 2025

Af Johnny Speich

Igen i år deltager FFF & Frimærkesamleren i Historiske Dage i Øksnehallen. Vi deltager dels med en stand, hvor der blive vist et bredt udvalg fra medlemmernes samlinger. Desuden har vi fået plads på en af scenerne, hvor der vil blive holdt et foredrag om luftskibe. Indholdet af foredraget vil være:

”Hvordan blev luftskibe symbolet på fremskridt, krig og eventyr? Fra 1900 til 1939 gennemgik luftskibene en fascinerende udvikling med store tekniske ambitioner og høje kommercielle forventninger. Foredragsholderen fører dig gennem denne æra, illustreret med historiske billeder, postkort og dokumenter, der bringer luftskibenes historie til live. Foredraget dækker alt fra de første ballonflyvninger og drømmen om passagertransport over Atlanten til luftskibenes rolle i 1. verdenskrig og deres anvendelse i tysk propaganda. Kom og oplev historien om berømte togter, hvor luftskibene fløj til både Nordpolen og hele vejen rundt om Jorden”.

Luftskibenes historie strækker sig over mere end et par århundreder og er præget af både innovation og tragedie. Det vi i dag betragter som luftskibe, var i begyndelsen blot balloner fyldt med varm luft. I 1783 fløj de to brødre Montgolfier den første varmluftballon, hvilket banede vejen for videre udvikling af luftfartøjer.

I midten af 1800-tallet begyndte man at udvikle styrede bløde balloner (med mere eller mindre held). Varm luft blev erstattet af brint og helium. Den tyske ingeniør Ferdinand von Zeppelin var en af de mest fremtrædende figurer i denne periode og fik stor indflydelse på konstruktionen af stive luftskibe, der kunne styres præcist. Det var kun Tyskland der brugte luftskibe i større stil, og man var mere optaget af udviklingen af luftskibe end flyvemaskiner. Graf von Zeppelin arbejdede allerede med luftskibe fra 1895, lang forud for sin tid.

Luftskibe blev populære til passagertransport og fragt, især i Europa og Nordamerika. De mest kendte luftskibe, såsom LZ 127 Graf Zeppelin og LZ 129 Hindenburg, symboliserede det teknologiske fremskridt. Hindenburg, der kunne transportere op til 72 passagerer, blev berømt, men også berygtet for sin flyvning den 6. maj 1937 til Lakehurst i USA, hvor turen over Atlanten endte med at Hindenburg ved landingen eksploderede, hvilket medførte, at mange mennesker mistede livet.

Efter Hindenburg-ulykken mistede luftskibe hurtigt deres popularitet, da flyvemaskiner, der kunne transportere passagerer hurtigere og mere sikkert, blev mere udbredt. Trods dette har luftskibe fortsat sin plads i specialiserede anvendelser, såsom rekreative, overvågning, og som turistattraktioner.

I dag ses luftskibe som en nostalgisk del af flyvehistorien, med en genopblussen af interesse for deres miljøvenlige egenskaber og som et unikt syn i luftfarten.

Nedenfor et mindre udpluk af billeder m.m. der vil blive anvendt under foredraget (der varer ca. ½ time)

Ill. 1: Richsbilleder med balloner på vej til at blive udviklet til deciderede luftskibe.

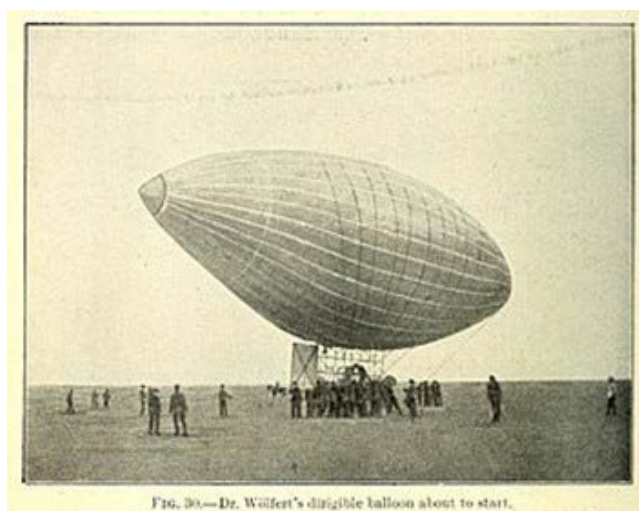
Men teknologien i sidste del af det 19. århundrede muliggjorde nu at balloner, eller luftskibe, kunne drives frem og styre ved egen kraft samt medtage nyttelast. Kravet til løfteevne betød dog også at de blev meget store. Som opdrift brugtes luftarten brint, der var uhyre brandfarlig.

Det viste sig, at luftskibe ikke var så egnede over slagmarken da de var meget sårbare i forhold til beskydning fra jorden. Herefter blev recognocering over slagmarken for en stor del overladt til flyvemaskinerne.

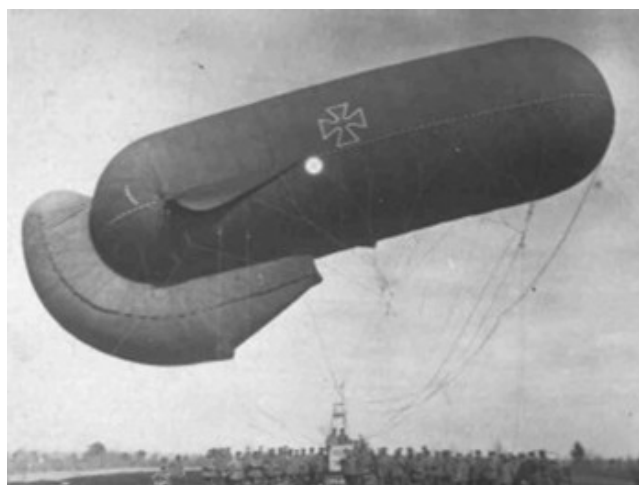
Zeppelinerens kunne efter datidens standarder både flyve højt og selv de første typer havde stor løfteevne, op til 1000 kilo. De

Ill. 2: Den første Zeppeliner 14. juli 1909. LZ-1 havde sin jomfrutur over Lake Constance (Bodensee) år 1900. Det var 128 meter langt og havde to motorer.

Ill. 3: Eksperimentelt tysk luftskib 1896 (Deutschland). Bemærk forstærkningerne for og agter af "ballonen".

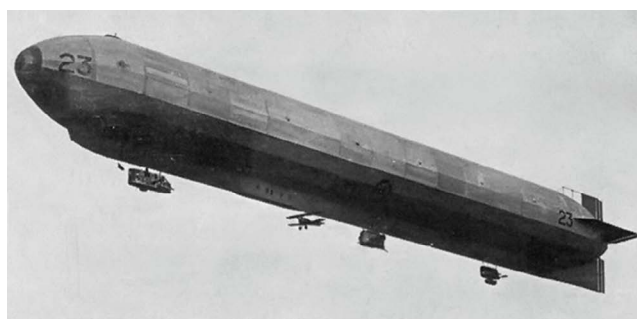
Ill. 4: Parseval-Sigfeld drageballon. 1898

blev derfor anvendt til strategiske luftangreb med medbragte bomber.

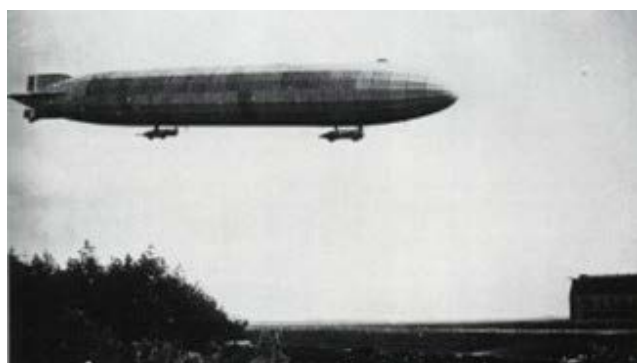
Allerede fra august 1914 bombede Zeppelinerne både Antwerpen,

Ill. 5: Det engelske luftskib R34 (farvelagt postkort fra 1919)

Ill. 6: Engelsk HMA R-23 med påmonteret Camel fly. 1917. England brugte primært luftskibene til patruljering mod ubåde i forbindelse med de store konvojer.

Ill. 7: Zeppelin LZ 66

Liege og Warshawa samt områder i Alsace. Fra januar 1915 begyndte zeppelinere fra både hæren og flåden at terrorbombe Paris og London. Dette blev gjort om natten for at mindske tyskernes tab og øge den psykologiske virkning.

Det sidste luftskib brugt mod englænderne fløj i 7000 meters højde. For at bekæmpe luftskibene udvikledes forskellige teknikker, blandt andet raketter på fly, alle gående ud på at antænde brinten i luftskibet. Som forsvar mod fly fik Zeppelinerne påmonteret en eller flere maskingeværplatforme ovenpå selve skroget. En både kold og udsat post. Det sidste luftskib brugt mod englænderne fløj i 7000 meters højde

Turbulens og vind gjorde imidlertid disse angreb både besværlige og upræcise og de materielle skader var begrænsede. Til gengæld var den psykologiske indvirkning på befolkningen ret

Ill. 8: Bombenedslag i Paris efter Zeppelin-angreb

Ill. 9: Hverveplakat til hæren.

stor, specielt tidligt i krigen. Det blev selvfølgelig brugt i propagandaen.

Den forretningsmæssige side af anvendelsen af Zeppelinere blev i særdeleshed udviklet i Tyskland, hvor en del af de store investeringer i udvikling af luftskibe blev finansieret via transport af breve. Desuden blev der arrangeret specialflyvninger, der medbragte post. Her skal blot nævnes: Flyvninger til Nordpolen, Jorden rundt, England, Island, Italien, Ungarn m.m.f. Disse flyvninger blev samtidig brugt som propaganda for en hurtigere udveksling af post, med henblik på etablering af postruter. Zeppelin LZ 13 HANSA besøgte København og Stockholm.

I en efterfølgende korrespondance afslog Postvæsenet at indgå aftale om en permanent luftpostrute mellem København og Berlin, bl.a. på grund af omkostningerne ved etablering af en luftskibshangar.

Der blev oprettet en række luftpostruter, bl.a. til Sydamerika og USA.

Flere lande (bl.a. USA og Brasilien) begyndte at udgive specielle frimærker med luftskibe som motiv, og andre lande fulgte efter

med særmærker når der blev arrangeret specialflyvninger. Rigtig mange der samler luftpost har her et område der er særdeles populært verden over.

Nedenfor er par eksempler fra Tyskland:

Ill. 10: Brev sendt med ZR3 (LZ 126 "Los Angeles")

Ill. 11: Brev sendt med LZ 127 "Graf Zeppelin". Polarfart til Isbryderen MALYGIN på Nordpolen.

Ill. 12: Brev sendt med LZ 127 "Graf Zeppelin". Sydamerikafahrt 1930.

Der vil på historiske dage udstillet Zeppelin forsendelser i forbindelse med standen. Så kig forbi. Tidspunkt for foredraget fremgår af programmet for Historiske Dage 2025.

Det danske Smørrebrød - del 3

Filateli, postkort, fotos, smørrebrød, det kolde bord, anretningerne, buffeterne og meget mere

Af Leif Ørndorf

Ill. 44 - Hos Holm, Pilestræde 19, blev drevet af restauratør Johan Christian Holm fra 1952 til 1966

Ill. 45 - Ny Rosenborg, H.C. Andersens Boulevard 5

Ill. 46 - Restaurant Glyptoteket

Ekstra Bidder: Små Historier om Smørrebrød

Smørrebrødsskærer

Titlen "smørrebrødsskærer" **Ill. nr. 47** kan spores tilbage til i hvert fald 1860'erne. Titlen "smørrebrødsjomfru" opstod nogle år senere end smørrebrødsskærer. "Jomfru" var en almindelig titel for unge kvinder, der arbejdede som tjenestepiger eller i husholdningstjenester. Da smørrebrødsjomfruer også hovedsageligt var unge kvinder, blev denne titel hurtigt populær. Udfasning af titlen smørrebrødsskærer begyndte omkring 1900; men begge titler blev brugt sideløbende frem til omkring 1920. Fra dette tidspunkt blev titlen smørrebrødsjomfru nærmest enerådende. Den præcise dato for, hvornår titlen smørrebrødsskærer forsvandt, er svær at fastlægge, men det skete senest i 1920'erne.

Ill. 47 - Aarhus Stifts-Tidende den 19. marts 1904

H.C. Andersen var en stor fan af smørrebrød

En af Danmarks store sønner, H.C. Andersen (1805–1875) **Ill. nr. 48**, var særdeles begejstret for smørrebrød. Dette fremgår tydeligt af hans dagbøger, hvor han ofte fandt trøst i et par stykker smørrebrød efter et skuffende middagsselskab.

Et stykke med "H.C. Andersen **Ill. nr. 49** er et stykke smørrebrød, som blev skabt af Oskar Davidsens søn, Vagn Åge Davidsen, som kendte til forfatterens yndlingsretter gennem H.C. Andersens dagbøger. Resultatet er et dejligt stykke smørrebrød, som jeg ofte har serveret for mine frimærkevenner, der altid er positivt overraskede over, hvor velsmagende det er. Det nydes bedst med en luksusøl og en Nordguld Akvavit.

Ill. 48 - H.C. Andersen

Ill. 49 - Stykket med H.C. Andersen ses her i sin enkle form

Efter Teatertid

Restaurant Patricia Ill. nr. 50 og 51 på Fælledvej i København er blot én af de mange restauranter, caféer og hoteller, som teatergængerne besøgte før og efter forestillingerne.

Restaurant Patricia. Telf. 14252

Ill. 50 - Restaurant Patricia

Hotel Royal i Aarhus lå tæt på teatret, hvilket gjorde det til et populært sted for teatergængerne efter forestillingen. Ofte havde gæsterne bestilt deres smørrebrød på forhånd, og de fleste sad i hotellets smukke Marmorsal Ill. nr. 52.

En tidligere smørrebrødsjomfru, som arbejdede på hotellet i 1950'erne, fortalte mig for mange år siden, at det dengang krævede tre smørrebrødsjomfruer i det kolde køkken hver aften for at kunne håndtere det store pres fra de sultne teatergæ-

Ill. 51 - Reklame på bagsiden af postkortet, hvor de fremhæver deres ud-søgte smørrebrød, særligt rettet mod teatergængere.

Ill. 52 - Marmorsalen på Hotel Royal i Aarhus

ster. Dette illustrerer smørrebrødets betydning i restaurationsbranchen på den tid.

I 1950'erne var de mest populære smørrebrød blandt teatergæsterne jomfruhummerhaler med citron og mayonnaise samt østers, som blev serveret på sølvfade med knust is. Leverpostej med bacon og champignon var også en storfavorit, kunne den aldrende smørrebrødsjomfru berette.

Banegårdsrestauranterne rummer en glemt historie om smørrebrød

Ill. 53 - Banegårdsrestaurant, hvor jernbanepersonalet kan ses til højre i billedet.

Der er ingen tvivl om, at motivet på postkortet er en banegårdsrestaurant Ill. nr. 53. På væggen hænger det karakteristiske ur, som findes i alle banegårdsrestauranter. Servitricen

til venstre er udstyret med en mindre mappe, uden tvivl med byttepenge, så afregning kunne ske hurtigt – ofte var der kun kort tid, til det næste tog ankom. Bemærk også, at der er dækket op med kaffekopper på de to borde til venstre, et typisk syn på billeder og postkort fra banegårdsrestauranter, hvor hurtig servering var essentielt. Opslagene på væggen er endnu et tydeligt tegn på, at det er en banegårdsrestaurant.

Det mest interessante på kortet er de tre personer, der sidder ved bordet til højre. "Som et led i forpagtningsaftalen var restauratørerne forpligtet til at levere alkoholfrie drikkevarer og servere 'jævnt' smørrebrød til personalet til lave priser". På de fleste stationer indtog personalet, som her, deres måltid i restauranten. De tre herrer bærer uniform og sidder ved et bord uden dug, hvilket indikerer, at der uden tvivl er tale om banepersonale. Ifølge en prisliste fra banegårdsrestauranten i Løgstør den 14. maj 1893 kostede smørrebrød 10 øre, men for jernbanepersonalet kostede det kun 6 øre.

10.000 stykker smørrebrød gik tabt

Højsommerfesten i 1912 i Hareskov endte med et stort økonomisk tab for værten på Hareskov Pavillonen. Der var lagt op til den helt store fest, blandt andet med flyvning af Ulrik Birch **III. nr. 54**, som skulle medbringe flyvepost fra København og returnere med post fra Hareskov **III. nr. 55**. Nedenfor den bage, hvor Hareskov Pavillonen lå, blev der oprettet en festplads ved den idylliske mose **III. nr. 56**. Det var værten på Hareskov Pavillonen, Hans Brandt, der stod for driften af restauranten på pladsen.

III. 54 - Ulrik Birch ved sin flyver sammen med sin hustru

Alt tegnede lovende. Omkring 10.000 mennesker var kommet til festen. Men pludselig trak mørke skyer sig sammen på himlen. Et kraftigt tordenvejr brød løs, og regnen styrtede ned. Publikum flygtede op til Pavillonen, som slet ikke kunne huse de mange mennesker. Dette resulterede i et stort tab for værten, der brændte inde med 10.000 stykker smørrebrød. At en del "glemte" at betale i forvirringen, må siges at være en mindre detalje.

Tordenvejret, som forårsagede at værten brændte inde med de 10.000 stykker smørrebrød, må være en rekord. Jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at en anden restauratør nogensinde har oplevet et større tab af smørrebrød på én gang.

III. 55 - Postkortet, der skulle have været sendt med Ulrik Birch, blev aldrig sendt på grund af uvejret.

III. 56 - Arealet hvor Højsommerfesten skulle have fundet sted.

Automatcafeerne var storsælgere af smørrebrød

Den første danske automatcafé **III. nr. 57** åbnede i 1899 på Amagertorv i København, hvorefter konceptet hurtigt spredte sig til resten af Danmark. Især i København opstod der mange automatcaféer, hvor smørrebrød var det mest populære valg blandt gæsterne. I automaterne kunne man købe smørrebrød, varme polser, kager, øl, kaffe, te, likører, og meget mere. Konceptet var enkelt: Gæsten valgte en ret bag en af de mange glaslåger og indsatte en mønt i automaten. Bag væggen arbejdede køkkenpersonalet konstant på at fylde automaterne op, så gæsterne hele tiden kunne betjene sig selv.

AUTOMAT CAFÉEN, AMAGERTORV, KØBENHAVN.

Porter ... 10 øre
Pilsner ... 10 »
Kaffe ... 10 »
Chokolade 10 »
Smørrebrød ... 10 »

III. 57 - Postkort fra 1899 viser Danmarks første automatcafé på Amagertorv. Ifølge prislisten til venstre kostede smørrebrød dengang 10 øre.

Madkurve kan medbringes

Tidligere var det almindeligt, at udflugtssteder som f.eks. traktørsteder, pavilloner og kroer annoncerede med sloganet "Madkurve kan medbringes". Gæsterne medbragte typisk madkurve fyldt med smørrebrød og købte derefter drikkevarer på stedet til deres medbragte måltid. **Ill. nr. 58 og 59.**

Ill. Søvavillonen ved Bagsværd Sø.

Husk Bagsværd Søvavillon

— Madkurve kan medbringes. —
Telef. Bagsværd 46. S. Sørensen. Telef. Bagsværd 158.

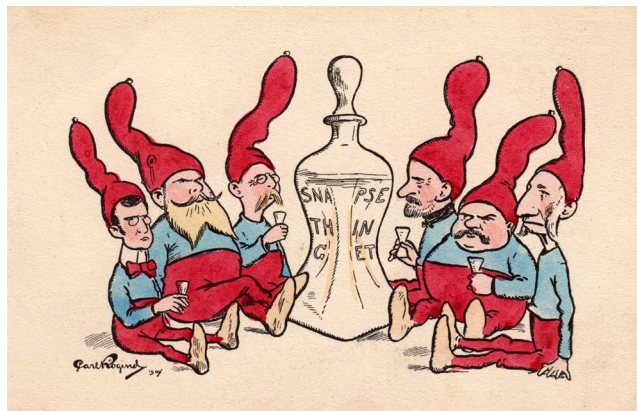
Ill. 59 - Annonce fra Søvavillonen den 26. juli 1919 hvor der reklameres med "Madkurve kan medbringes".

Tjenerstrejken i København 1920

Under tjenerstrejken i København i juni 1920, som jeg har beskrevet i Frimærkesamleren nr. 2, 2024, indførte nogle de berørte hoteller og restauranter "selvbetjening". Situationen indebar, at gæsterne selv måtte hente, hvad de ønskede ved buffeten **Ill. nr. 60** og betale kontant. På buffeterne var der anrettet færdigskåret smørrebrød på fade, hvorfra gæsterne selv kunne tage det smørrebrød, de ønskede. Selv de folkevalgte måtte affinde sig med selvbetjening **Ill. nr. 61.**

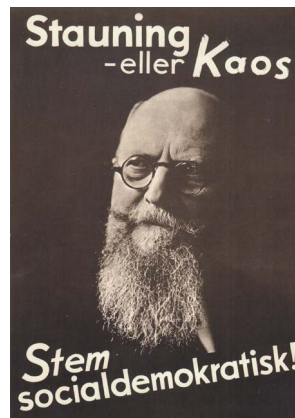
Ill. 60 Kvindelig buffist i Grand Hotel Nationals restaurant.

Ill. 61 - Selv i Snapstinget måtte folketingsmedlemmerne selv hente smørrebrød ved buffeten.

Thorvald Stauning

Den kendte restaurant Slotskælderen var et fast indslag i Statsminister Thorvald Staunings **Ill. nr. 62** hverdag. Selvom hans kone omhyggeligt pakkede ham en madpakke hver morgen, fristede den hyggelige kælder på den anden side af kanalen ham uimodståeligt, når frokosttid nærmede sig. Madpakken endte derfor ofte hos Slotskælderens betjening, der forærede den til byens hjemløse. I stedet for sin medbragte mad, nød Stauning sin foretrukne ret, kogte syltede sild, i den charmerende atmosfære.

Ill. 62 - Thorvald Stauning

Besættelsestidens restriktioner

I april 1941 blev det forbudt at servere det kolde bord og kolde buffeter. Fra 1942 blev der indført flere restriktioner, herunder en betydelig begrænsning af smørforbruget, og afgifterne på øl og mineralvand blev også forhøjet. I 1944 blev der afholdt møder mellem prisdirektoratet og restauratørforeningen om smørrebrødspriserne.

Derudover var der også begrænsninger på åbningstiderne og på, hvor meget lokalerne måtte varmes op, men disse hørte til de mindre betydningsfulde restriktioner.

"Nord-Express"

I maj 1946 blev den sagnomspundne og legendariske 'Nord-Express' **Ill. nr. 63** den første togforbindelse med tre ugentlige

afgange, som fik direkte forbindelse til det sydlige udland efter afslutningen af 2. Verdenskrig.

På det tidspunkt var det ikke muligt at købe mad i Tyskland, men de rejsende kunne, mod forudbestilling og ved fremvisning af rationeringsmærker, få udleveret en madpakke fra bagergårdsrestauranten i Padborg.

Ill. 63 - Nord-Express i Padborg i 1950'erne

Kælderbeværtningerne

I 1913 indførte København nye politivedtægter med henblik på at reducere antallet af beværtninger i byen. Myndighederne var særligt fokuseret på kælderbeværtninger **III. nr. 64**, hvis antal blev markant reduceret.

I 1963 udkom bogen "Må jeg be' om en kælderbeværtning", hvor flere kulturpersonligheder forsvarede kælderbeværtningerne. Heldigvis bar deres forsvar frugt, og de tilbageværende kælderværtshuse i København overlevede krisen.

I dag skal vi prise og lykkelige over at flere af de kælderbeværtninger som overlevede i dag, rummer kendte smørrebrødsrestauranter som "Schønnemann", "Kronborg" m.fl.

Ill. 64 - Ole Johns. Olsens 'Cafe & Frokoststue', beliggende på Havnegade 45 (nu 47), var en af de kelderbevertninger, der overlevede 'massakren' rettet mod kelderbevertningerne i København. I dag huser lokalerne en italiensk restaurant.

Spritruterne

I 1950'erne og 1960'erne var de såkaldte "spritruiter" over Øresund, hvor man kunne købe toldfri spiritus, tobak og an-

dre varer, et populært udflugtsmål for mange københavnere. Ud over det toldfrie salg tilbød restauranterne Ill. nr. 65 blandt andet kaffe, smørrebrød **Ill. nr. 66** og det eftertragtede ”store kolde bord”. Særligt det store kolde bord og de toldfrie drikkevarer var store attraktioner.

Ill. 65 - Spisesalon i et af Øresundsskibene

Rejs altid med

S

J

Øresundsbådene

Tjener nr.	Dato	Kr.	Øre
Kaffe el. The			
Kager el. Wienerbrød			
1201		1	80
Vand			
Snaps			
Smørrebrød			
		3	35
a la carte			
Liker			
		5	15
Cognac			
		8	0
Portvin, Madeira, Sherry			
		55	5
		alt. kr. 	

P. & S. SMILANDS SPISERIE, COPENH. K.

Ill. 66 - Kvittering for køb af øl og smørrebrød ombord på Øresundsbådene.

Smørrebrødets nedtur

Smørrebrødets nedtur: Fra storhedstid til krise og genkomst

I Danmark var smørrebrød i årtier mere end bare en spise – det var en institution. Men i 1970'erne begyndte denne æra at krakelere. Nye madvaner og et mere internationalt orienteret køkken udfordrede den traditionelle danske madkultur, og smørrebrøds krisen ramte hårdt. Mange smørrebrødsrestauranter måtte lukke, og det klassiske danske smørrebrød syntes at være på vej ud.

Men midt i krisen var der heldigvis lyspunkter. I København bevarede ikoniske smørrebrødsrestauranter som Schønnemann og Ida Davidsen standhaftigt deres traditioner. De fortsatte

med at servere smørrebrød af højeste kvalitet til deres loyale gæster og beskyttede dermed smørrebrødstraditionen fra at blive glemt i en tid præget af skiftende madtrends.

Ill. 67 - Krøgers Have i Pile Alle.

Også andre steder overlevede smørrebrødstraditionen. Tivoli og "De små haver i Pile Alle" **Ill. nr. 67** tiltrak både turister og lokale med deres charmerende atmosfære og autentiske smørrebrød. Disse bastioner af dansk madkultur bidrog også til at holde smørrebrødets flamme i live.

Vi oplevede smørrebrødets frie fald i 1970'erne

Ill. nr. 68 - Vegger Kro, tidligere kendt som Vegger Gæstgivergaard, ses her på et postkort fra cirka 1920.

Helens og min rejse som selvstændige restauratører begyndte i 1976 på Vegger Kro **Ill. nr. 68** i Himmerland. I de første år solgte vi meget smørrebrød og platter til frokost, og en ikke ubetydelig del blev også solgt ud af huset.

En vigtig indtjeningskilde var ballerne i weekenden, hvor smørrebrød i begyndelsen var den store salgsvare. Bøf med løg og spejlæg, hamburgerryg med italiensk salat, skinke med spejlæg samt rejer med mayonnaise var blandt storsælgerne. Men allerede efter et par år oplevede vi smørrebrødets store nedtur i 1970'erne. Smørrebrødet gled efterhånden næsten, men ikke helt ud. Nu var det burgere, frankfurtere og pommes frites, der hittede.

Smørrebrød er tilbage i rampelyset

For omkring tyve år siden begyndte udviklingen at gå i smørrebrødets favør. Flere restauranter hævdede kvaliteten, og nye spændende smørrebrødsrestauranter, både traditionelle og mere moderne skød op i både København og provinsen.

I 2012 åbnede Hallernes **Ill. nr. 69** Smørrebrød i Torvehallerne i København, og sidenhen har de åbnet tre yderligere filialer: I Lyngby Storcenter, Magasin og Tivoli Food Hall. Denne udvidelse er et tydeligt tegn på, at smørrebrødet fortsat vinder popularitet.

Hallernes Smørrebrød

Ill. 69 - Hallernes Smørrebrød.

Smørrebrødets arv: Selvom smørrebrødkulturen har oplevet forandringer og udfordringer, står den som et varigt symbol på dansk madkultur. Dens evne til at tilpasse sig og genopfinde sig selv sikrer, at smørrebrødet fortsat vil være en elsket spise i mange år fremover.

Fortsættes...

Af Poul Høj

Håber i alle er kommet godt i gang med vores hobby her i den nye sæson.

De stigende portosatser gør, at et brev eller et postkort med julemærket 2024 pænt stemplet snart er et godt fund. Hvordan fremtiden ser ud – ja, umiddelbart ikke til det bedre. Dette kan være årsagen til, at flere og flere på de sociale medier er købere til de ældre mærker. Jeg synes, at tendensen er, at der er købere nu til ikke perfekt materiale. Det gode materiale sælger forsat godt, men det gør det øvrige også. Udfordringen i øjeblikket er, at materiale fra 1960'erne og frem til nutiden er mindre attraktivt og dermed faldende i værdi. Mange hel ark fra perioden sælges nu til kr. 5 pr. stk. for perfekte ark og rabat ved køb af flere.

For ca. 10 år siden skrev jeg en artikel om, at samle på varianter. Dette er ikke gået af mode siden. Mit indtryk er, at flere og flere samler på varianter. Det at flere og flere kikker efter varianter gør, at der kommer nye frem. I de næste billeder vil jeg vise nogle af de nyeste jeg har suppleret min samling med.

Fig. 1 viser 1941 julemærket med en markant fejlperforering.

Fig. 2 viser provisoriet 1959 på 1953 her med overtryk 1950 i stedet for 1959. Nr. 31 i arket.

Jeg håber de viste 'varianter' gør, at i gennem sæsonen får lyst til, at gennemgå jeres materiale for varianter. Jeg synes det er fornøjeligt. God jagt.

Julemærket 2024 blev godt modtaget og med et godt salg. Julemærkemarchen satte rekord i 2024, så mon ikke vi kan forvente et julemærke også for året 2025.

Fig. 3 viser provisoriet 1951 på 1950 med en papirfold hen over mærket.

Fig. 4 viser 1923 julemærket 'Færøbåden' med et bagsidetryk af samme.

Fig. 5 viser 1915 julemærket med en kraftig grøn streg foran jul.

Fig. 6 viser 1921 julemærket med 'et isbjerg på vej op gennem vandet'.

Husk at støtte Julemærkehjemmene.

I ønskes alle en god sæson og husk, at julemærker samler man hele året.

Samleren

Specialbutik med Europas
største udvalg af samlertilbehør

Samleren
Ålbækvej 33
4174 Jystrup
Tlf. 35 36 82 42
E-mail: samleren@album.dk
www.album.dk

Kæmpe webshop på hjemmesiden:

www.album.dk

– Alt i tilbehør og
kæmpe udvalg af
enkeltmærker fra stort
set hele Skandinavien

**Butikken
er flyttet til
www.album.dk
tlf. 35 36 82 42**

KLASSISK DANMARK

Godt lager af 2 & 4 RBS
Ubrugt, stemplet, breve

www.fbanke.com

info@fbanke.com

Thiele III, Kastaniebrun
Plade IV-63, ubrugt
Smukkeste af 3 kendte

FRANK BANKE
B
PHILATELISTS

Fewslaw, I-20, Type 6
Reserveklische
Superb

Odder Frimærkehandel

Jørn Jensen - Odder
KØB OG SALG AF FRIMÆRKER

Se vores nye webshop jjo.dk
Opdateres dagligt.

Haydnsvej 2, 4. sal DK - 2450 København SV
Tlf (+45) 36160084 - auktion@vf-auktion.dk

www.stamps.dk

1000-vis af breve/postkort
til faste priser, samt 2 ugentlige
online-auktioner.

*Posthistorie- og hjemstavns-
samlinger søges.*

Ring og få et uforpligtende tilbud.

Fyns Frimærke Service

v/Bjarne Heck. Tlf. 62 63 24 24

E-mail: stamps@stamps.dk

VELKOMMEN TIL VOR VERDEN
AF SAMLERGLÆDE

WWW.JF-STAMPS.DK

FRIMÆRKER OG POSTHISTORIE
FRA HELE VERDEN

DET GAMLE POSTKONTOR ØSTERGADE 37 HOLSTEBRO

Det gamle Postkontor er åben for salg og ekspedition af frimærker og
brevforsendelser hver lørdag kl. 10.00 - 12.00
Derudover er der åben kl. 15.00 - 17.00 den dag, der udkommer nye Danske frimærker

Man kan se mere på
WWW.detgamlepostkontor.dk

UDSTILLINGER - MESSER ARRANGEMENTER

EuroPhilEx 2025 – 7.-11. maj, Birmingham,
www.europhilx2025.co.uk

NORDIA 2025 – 12.-14. september i Malmø. Følg med på hjemmesiden www.nordia2025.se

FALCOPHIL 2025 – 8.-9. november, Frederiksberg
Frimærke Forenings 90 års jubilæumsudstilling. Adresse følger.

BEPHILA 2026 – 17.-19. juli, tysk/svensk konkurrence-
udstilling i Berlin, se www.bephila.de (også på dansk)

Auktioner

Skanfil – se <https://beta.skanfil.no/auksjonskalender>
Postiljonen – se www.postiljonen.com
Lauritz.com (tidl. Auktionshuset) - se www.lauritz.com
Bruun-Rasmussen – se <https://bruun-rasmussen.dk>
VF Auktioner – se <https://www.vf-auktion.dk/>
Se deres hjemmesider for auktioner.

Vigtigt – Adgang til VOC Valby

VOC har indført en tidsstyring af indgangsdøren. Dette betyder, at indgangsdøren alene er åben i tidsrummet kl. 18.45 til kl. 19.30. Udgang ved tryk på en knap ved døren. Hvis i ikke lige ankommer i dette tidsrum kan i kontakte Poul på tlf. 24 971197 eller Flemming på tlf. 44 443412.

Dagklub

Dagklubbens møder afholdes hos VOC, Gammel Jernbanevej 25 i Valby på torsdage kl. 13.00 i lige uger. Følg med på foreningens hjemmeside. Mødernes agenda er hyggeligt samvær, bytning og en lille auktion. Alle kan komme med materiale til auktionen. Materialet afleveres ved mødets start og der afregnes samme dag. For yderligere information kan Steinar på tlf. 30250142 kontaktes.

Skriv om din samling

Vores medlemmer har mange gode og spændende historier at fortælle om deres samlinger, specielle frimærker eller postkort, en serie, et samleområde, et fund, etc. Det vil vi meget gerne læse om her i Frimærkesamleren, så kom med dit forslag til en artikel, kort eller lang.

Auktioner

Auktionerne der afholdes i kommende halvsæson, vil foregå som sidst – alle medlemmer kan medbringe ca. 10 lot stort som småt, som medlemmet selv holder auktion over. Find noget spændende frem fra gemmerne og lad det komme på auktion.

Vurdering og salg

Hvad er det værd? Husk at medlemmer af FFF, og efterladte til medlemmer, ifølge foreningens vedtægter har mulighed for at få gratis råd og vejledning ved salg af samlinger af frimærker, breve og postkort. Hvis FFF skal stå for salget af større samlinger, skal vurderingen være foretaget af mindst 2 medlemmer.

Det er en god idé at angive dette ved din samling, så familien er klar over det.

FALCOPHIL 2025

I år kan Frederiksberg Frimærke Forening fejre sin 90-års fødselsdag, og en af aktiviteterne bliver en udstilling den 8. og 9. november 2025 i forbindelse med Frimærke, Brev & Postkortmessen.

Vi inviterer alle medlemmer, der har lyst til det, til at udstille noget fra deres samlinger. Det udstillede materiale skal være frimærker, breve og postkort fra perioden 1935-2025. Der vil ikke ske opdeling i klasser m.m. der er det normale for frimærkeudstillinger, så det drejer sig ikke om point for opsætning, sjældenhed m.m., men om at vise hvordan man selv samler på frimærker, breve og postkort. Det vil være gratis for medlemmer af FFF at deltage i udstillingen, og hvis man ikke selv vil sætte sit udstillingsmateriale til udstillingen op, vil udstillingsudvalget naturligvis være behjælpelige med det. Materialet opsættes i foreningens rammer, der har plads til 15 plancher i hver ramme.

I første omgang kan man tilmelde det antal plancher man har lyst til, men da antal rammer er begrænset og vi gerne vil have så mange medlemmer med som muligt, kan det blive nødvendigt at reducere det tilmeldte antal. Alle, der tilmelder sig før deadline, får tildelt rammeplads. Seneste tilmelding er 15. september 2025.

Der er ingen begrænsning ang. lande, områder, temaer, motiv eller hvad du ellers samler. Der bliver afholdt en konkurrence om: "Hvilken samling syntes I er mest interessant" blandt de besøgende – 3, 2 & 1 flaske til nr. 1, 2 og 3. Udstillingen skal ikke kun være rammer med visning af store og dyre objekter, men rammer med det indhold foreningens medlemmer er glade for og synes om, forstået sådan, at der ikke noget, der ikke er godt nok.

Kontakt udstillingsudvalget hvis du har spørgsmål: Willy Schwaner tlf. 2567 2823, schwaner.willy@gmail.com; Johnny Speich tlf. 4025 4926, johnnyspeich@outlook.com; Nils Francke, tlf. 5150 6518, nf@nilsfrancke.dk.

Nye kontingenter fra 2025

Der var en fejl i teksten i sidste udgave af bladet, så her præciseres som vedtaget på Generalforsamlingen 25. marts 2024: Kr. 500 for medlemmer der møder fysisk frem til møder og arrangementer inkl. Frimærkesamleren i årbog.

Kr. 400 for øvrige medlemmer, inkl. Frimærkesamleren i årbog. Kr. 250 for medlemmer på nettet og uden Frimærkesamleren i årbog.

Dit kontingent for 2025 skulle have været indbetalt senest 1. februar. Manglende indbetaling vil betyde, at man modtager en rykker med rykkergebyr på kr. 35 og evt. porto.

Nyt fra Bestyrelsen

Indkaldelse til Generalforsamling, mandag den 31. marts 2025, kl. 19:30 i VOC, Gl. Jernbanevej 25, 3.sal 2500 Valby.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent. (og referent)

2. Valg af stemmetællere.

- 3.a) Formandens beretning.
b) Dagklubben. Steinar Hansen
c) Specialgrupperne.
f) Byttedage mv.

4. Aflæggelse af regnskab for 2024 v. Willy Schwaner

5. Indkomne forslag:

1: Forslag fra bestyrelsen – Tidsfrister for betaling af kontingent fremrykkes til december for efterfølgende år.

6. Fastsættelse af kontingent for 2026.

7. Valg til bestyrelsen, alle villige til genvalg:

Formand Flemming Petersen genopstiller ikke. Bestyrelsen foreslår Willy Schwaner

Johnny Speich har valgt at fratræde. Bestyrelsen foreslår Hans Henrik Hovmann valgt for et år.

Thomas Gerstrup Nils Francke, villige til genvalg.

8. Valg af 1 bestyrelsessuppleant.

9. Valg af revisor: Jørgen Hansen. Er villig til genvalg.

10. Valg af 1 revisorsuppleant: Carsten Rønfeldt.

11. Eventuelt.

Mvh Bestyrelsen

MØDEPROGRAM

Marts:

03. Vi fejrer foreningens fødselsdag.
Information om efterårets messe v/ Willy, Johnny og Nils.
10. Møde for specialgrupperne Tyskland, Danmark og Frankrig. Bytte og samvær for øvrige.
17. Bytte samt foredrag af Johnny Speich, der viser og fortæller om FFF's store faksimile samling (falske mærker)
24. Møde for specialgrupperne England og Nordatlanten. Bytte og samvær for øvrige.
31. Foreningens årlige generalforsamling.

April:

07. Bytte og foredrag. Foredrag af Willy Schwaner om den Spanske Borgerkrig.
14. Møde for specialgrupperne Tyskland, Danmark og Frankrig. Bytte og samvær for øvrige.
28. Møde for specialgrupperne England og Nordatlanten. Bytte og samvær for øvrige.

Maj:

05. Foreningens klubkonkurrence afgøres.
Emne – Mit en-rammes eksponat.
12. Sæsonafslutning. Medlemmernes aften.

Bestyrelsen ser frem mod næste sæson.

Hjemmeside: www.3fff.dk med aktivitetskalender
Mødested: VOC, Gammel Jernbanevej 25, 2500 Valby.

FFF – Klubblad: Frimærkesamleren.

FFF – Aftenklub mødes mandage på 3. sal.

FFF – Dagklubbens møder afholdes hos VOC, Gammel Jernbanevej 25 i Valby på torsdage kl. 13.00 i lige uger.
Kontakt: Steinar Hansen tlf. 30250142.

FFF – Tyskland gruppen mødes 2. mandag på 3. sal.
Willy Schwaner tlf. 25672823 schwaner.willy@gmail.com

FFF – Danmarksguppen mødes 2. mandag på 3. sal.
Lars Stokbæk tlf. 61662986 lfsfsd@gmail.com

FFF – England & engelske kolonier mødes 4. mandag på 2. sal.
Thomas Gerstrup, thomasgerstrup@gmail.com

FFF – Frankrig & franske kolonier mødes 2. mandag på 3. sal.

Johnny Speich tlf. 40254926, johnnyspeich@outlook.com

FFF – Randstaterne mødes med Tysklandsgruppen 2. Mandag på 3. sal.

FFF – Nordatlanten mødes 4. mandag på 3. Sal.
Jørgen Hansen tlf. 28614560, jahvalby@gmail.com

FFF – Auktioner:
Poul Høj tlf. 24971197, piapoul@post.tele.dk

FFF – Rejseklub: Koordinerer rejser til udstillinger mm.
Thomas Gerstrup, thomasgerstrup@gmail.com

Formand: Flemming Petersen tlf. 44443412, info@3fff.dk

Næstformand: Poul Høj tlf. 24971197, piapoul@post.tele.dk

Bogholderi tlf. 44443412, info@3fff.dk, Mobilepay 20486412.
Kontingentsatser for 2025: Kr. 500 for medlemmer der møder fysisk frem til møder og arrangementer. Inkl. Frimærkesamleren i årbog. Kr. 400 for øvrige medlemmer, inkl. årbogen. Kr. 250 for medlemmer på nettet og uden Frimærkesamleren i årbog.
Bankkonto Jyske Bank: reg 5023 – 0001032157.

Sælg frimærker, breve og postkort på auktion!

1908. Foto-postkort med motiv fra
"Nefelinsyenit-området ved Julianehaab"
ann. København 30.12.1908 og sendt til Lund,
Sverige.
Hammerslag: DKK 17.500

Netop nu søger vi indleveringer til vores auktioner.
Ligger du inde med filatelistisk materiale, er du
mere end velkommen til at kontakte os
for en vurdering med henblik på et auktionssalg.

Vi glæder os til at høre fra dig!

Torben Ringtved · +45 8818 1225 · tr@bruun-rasmussen.dk
Christian Grundtvig · +45 8818 1214 · cg@bruun-rasmussen.dk
Rune Mikalski · +45 8818 1254 · rmi@bruun-rasmussen.dk

BRUUN RASMUSSEN